

PREZ. TRUMAN: ATGABENKIT DAUGIAU D. P.

Varšuvoj vėl ruošiamas teismas
buvusiems komunistams

Sekančios aukos: Gomulka, Spychalski ir kompanija

ZURICH, Šveicarija. — Neue Zuercher Zeitung skelbia iš Lenkijos gautą žinią, pagal kurią Maskvos politinė policija vėl ruošia teismą buvusiems dviem dideliems lenkų komunistams, Gomulkai ir Spychalskiui.

Pirmasis buvo lenkų komunistinės vyriausybės vicepirmininkas ir komunistų partijos bei Kominformo sekretorius; antrasis, generolas, buvo karo viceministeriu.

Neseniai vykusiam teisme prieš aukštus lenkų armijos karininkus, kaltintus ir nuteistus už šnipinėjimą Anglijos ir Amerikos naudai, buvo ne veltui minimos šios pavardės, rašoma N. Z. Z. Molotovo ir Zukovo pasirodymas Varšuvoj, švenčiant Lenkijos prijungimą prie Rusijos, taip pat rodė, kuria kryptimi Maskvos galiūnai nori eiti.

Likvidavus po suvaidintų teismų Rajk Vengrijoj ir Kostoff Bulgarijoj neva už nacionalistinių separatizmą (titoizmą), ateina sovietams reikalas daryti ką tai panašaus ir Lenkijoj.

Sovietų supančiotieji ir teismo valandos laukiantieji buvę lenkų komunistų vadai priklausė tai grupei, kuri vokiečių okupacijos metais kovojo Lenkijos pogrindy su vokiečiais. Jie, po karo pateko į pačias viršūnes, bet, kaip įtariami nacionalizmu, buvo apsidinti Maskvoj apmokytais lenkų ir rusų komunistais. Kiek vėliau (1949 m.) nušalinti ir suimti.

Suomija skandinavškoj šeimoj

STOCKHOLMAS. Švedija. — Naturalusis tarpininkas tarp Baltijos ir Skandinavijos valstybių, Suomija, šiandien palaiiko glaudžius santykius su savo vakariniais kaimynais, tuo tarpu kai su Baltijos tautomis, patikus joms į sovietų tautų kalėjimą, dingo bet kokios sąlygos bendradarbiavimui.

Neseniai įvykusiame 28-ame šiaurės tautų tarpparlamentariame kongrese, Suomijos atstovas Fahrenholms (buvęs socialdemokratų vyriausybės pirmininkas), diskutuojant nuolatinio tarpparlamentarinio organo steigimą, priminė savo Skandinavijos šeimos narius, nepamiršti, kad Suomijos skirtinga padėtis santyky su Sovietų Sąjunga vargu leis tokiam organe pasilikti, jeigu jis apims tarptautinės politikos bei saugumo klausimų svarstymą, kaip siūlė danų atstovas Hedtoft.

Užpuolė bėglius

HOF, Vokietija. — Vokiečių pasienio policija praneša apie 3 civilių gyventojų pastangas pabėgti iš Čekoslovakijos į Vokietiją.

Tai buvo prie Bavarijos sienos. Trys slovakų bėgiai buvo jau perbėgę sieną, kai komunistų sargybinių juos pastebėjo ir ėmė į juos šaudyti. Vienas iš jų buvo nušautas, kitas pateko gyvas į policijos rankas, o trečiajam slovakui pasisekė pabėgti į Bavarijos pusę.

Liberalai apie savo kongresą Uppsaloj

UPPSALA, Švedija. — Apie įvykusį liberalų internacionalo kongresą šiame senajame universiteto mieste švedijoj liberalai atsiliepia gana skirtingai ir net nepalankiai.

Goeteborgs Handels-och Sjöfartstidningen reiškia savo pasitenkinimą, kad "kongresas nepasidarė beverčių retorikos aparatų". Uppsalos Nya Tidning taip pat pabrėžia rodytas retorikos pastangas kongrese. Pačius kritiškiausius pareiškimus apie kongresą pasakė Dagens Nyheter, dydis liberalų dienraštis Stockholme.

Paslaptingas lėktuvas viršum J. T. būstinės

8 ARMIJOS BŪSTINĖ, Korėja. — Praslinkus trim dienom nuo naujo komunistų kaltinimo, kad Jungtinių Tautų lėktuvas buvo įskridęs į Kaesongo taikos miestą ir išmetė kabančias šviesas, paslaptingas lėktuvas pasirodė ir viršum Jungtinių Tautų delegacijos būstinės ir numetė tokias pat kabančias šviesas.

Nesuspėjusiems kartojančiams, Jungtinių Tautų vadovybė nori siūlyti Hong Kongą ar kokį neutralų laivą, kur būtų galima susitikti netrukdam pasitarimams, jeigu komunistai iš tikrųjų nori derėtis.

Paskendusio kreiserio svarbūs instrumentai

KIEL, Vokietija. — Norvegija leido vienai vokiečių firmai mėginti iškelti paskandinto vokiečių kreiserio svarbius aparatus ir instrumentus.

Kreiseris "Blucher" buvo norvegų nuskandintas per vokiečių invaziją 1940 metais Oslo fjorde. Jis guli 170 metrų gelmėj. Dėl didelio gylio ligi šiol nebuvo imanoma iškelti viso laivo. Užtat vokiečiai nori, pasinaudodami narūnų "povandeniniu laiveliu" iškelti iš laivo nors jo svarbius įtaisus.

Amerikos ginkluotų jėgų štabo vadai (iš kairės į dešinę): gen. Omar Bradley, pirmininkas; gen. Hoyt Vandenberg, karo aviacijos vadas; admiralas William Fechteler, JAV laivyno vadas ir generolas J. Lawton Collins, armijos štabo vadas.

Darbo Dienos atgarsiai:

DAUG PADARYTA, DAUG DAR NEATSIEKTA

Darbo Dienos proga buvo pasakyta daug kalbų ir pareiškimų. Jos buvo nukreiptos prieš komunizmą, kur net darbininkų teisė streikuoti yra laikoma didžiausiu priešvalstybiniu nusikaltimu.

Prezidentas Trumans savo atsisaukime pasakė, kad darbininkai priklauso prie Amerikos "team'o", kuriančio Amerikos laimę ir likimą. Prisiminus laikus, kada buvo atšvesta pirmoji Darbo Diena JAV, (1894) buvo padaryta didelė pažanga kovojant už darbininkų teises ir bendrą šalies ūkinę gerovę, bet mums dar liko ilgas kelias, pasakė Trumanas.

Philip Murray, CIO pirmininkas, o taip pat visa eilė kitų organizuotų darbininkijos vadų, pabrėžė Amerikos darbininkų pareigą kovoti su komunizmu, nes tai yra kartu kova už demokratiją ir darbininkų teises.

"Gresiant pasauliui pavojui iš Sovietų Sąjungos ir jos satelitų, Amerikos darbininkų unijos laiko sau už pareigą dirbti visą laiką už laisvojo pasaulio stiprinimą", pasakė Murray.

Thomas Kennedy, angliakasių unijos vicepirmininkas savo kalboje ragino vienytis. Jis apgailestavo AFL ir CIO nesutarimams, dėl kurių sugriuvo bendra politinė taryba, turėjusi svarbų uždavinį, pravedant darbininkų balsą Amerikos ginklavimosi politikoj.

Lenkų maištininkai gavo švedų pasus

STOCKHOLMAS, Švedija. — Pabėgusių lenkų 12 jūrininkų likimas (sukilus prieš karinio laivo vadovybę rugp. 2 d.) yra galutinai išspręstas jų naudai. Užsieniečių komisija, tvarkanti pabėgėlių reikalus, išdavė politiniams maištininkams švedų užsieniečių pasus ir išleido iš Landskronos citadelės, kur jie ligi šiol buvo laikomi, praneša Svenska Dagbladet.

Visą laiką jiems gresė pavojus būti išduotiems, nes pagal seną švedų įstatymą, jūrų maištininkai, įplaukę į švedų uostą, turi būti suimti ir išduoti jų vyriausybės organams.

Čekų lėktuvai gaudo Vakarų balionus

CHICAGO, Ill. — William Stuart, Crusade for Freedom vicepirmininkas Illinois valstybėje, pasakojo apie Čekoslovakijos komunistų pastangas naikinti lėktuvais siunčiamus iš Vakarų balionus su antikomunistiniais atsisaukimais.

Zinios gautos iš 10 Čekoslovakijos pabėgėlių, laimingai pasiekusių Vakarų Vokietiją. Jie savo akimis matė, kaip aštuoni komunistų lėktuvai šaudė iš kulikovaidžių į lekiančius laisvės ir vilties balionus.

Pabėgėliai tvirtina, kad šis balionų pasirodymas padarė didelio moralinio įspūdžio Čekoslovakijoj. Prispautiems gyventojams jie kelia viltį, o komunistų vyriausybė darosi nervinga ir histeriška.

Akademikų skaičius suomių parlamente

HELSINKIS, Suomija. — Skaičius parlamento narių, baigusių universitetus, sudaro 34,5 nuošimčių prieš 32% paskutiniame parlamente. "Mokyty senatorių" skaičius didėja kairiajame sparne, kur ligi šiol daugiau būdavo savamoksliai politikai, išėję į politinę areną kaip darbininkų sąjūdžio, unių vadai.

Suomių parlamente yra 20 teisininkų, 9 kunigai, 7 agronomai, 6 fil. daktarai, 2 profesoriai, 1 med. daktaras.

Anglų-Irako susitarimas

BAGDAD, Irakas. — Priešingai susitarimui su Iranu, anglų trys žibalo bendrovės susitarė su Iraku eksploatuoti ir toliau žibalo versmese Mosule ir Kirkute. Gautą gryną pelną žibalo bendrovės dalysis pusiau su Irako vyriausybe.

—FBI, suėmė dar 3 komunistų vadus Los Angeles: Frank Carlson, Frank Spector ir Ben Dobbs. Suimtųjų komunistų skaičius padidėjo iki 55.

—Jungtinių Tautų Saugumo Taryba priėmė rezoliuciją, kurią reikalaujama iš Egipto netrukdyti Izraelio laivinkystės Suez kanalą. Rezoliucija priimta 8:0 balsais. Sovietų S-ga, Indija ir Nacionalistinė Kinija susilaikė nuo balsavimo.

LIGI ŠIŲ METŲ PABAIGOS ATVYKS IS EUROPOS DAR 80,000 PABEGE LIŲ

Kongresas atsisakė skirti daugiau pinigų, bet prezidentas tikisi išgauti juos vėliau

WASHINGTONAS. — Esant prezidentui Trumanui palankiai nusistatę dėl karo ir politinių pabėgėlių imigracijos, JAV DP Komisija užtikrina, kad jos pastangomis ir atsakomybe bus tęsiamas pabėgėlių gabenimas į Ameriką, nežūrint, kad skirtos tam lėšos yra išsibaigusios.

Dėl lėšų trūkumo buvo tolimesnė pabėgėlių imigracija patekusi į pavojų. Imigracijos leidimas, gautas iš Kongreso, galioja iki šių metų gruodžio 31 d. Europoj yra dar apie 80,000 pabėgėlių, kurie nori ir gali patekti į Jungtines Valstybes. DP komisijos pirmininkas John W. Gibson, kreipėsi per prez. Trumaną į Kongresą, kad tam tikslui paskirtų dar \$1,500,000, bet Kongresas pereitą savaitę nesutiko skirti šios papildomos sumos.

Prez. Trumanas pranešė Mr. Gibsonui tęsti pabėgėlių gabenimą toliau, pareikšdamas viltį, kad jam vėliau pasiseks įtikinti Kongresą ir išgauti prašytas lėšas.

400,000 naujų imigrantų

Iš pradžių Kongresas buvo sutikęs įsileisti 200,000 DP kategorijos imigrantų. Prezidentas Trumanas, susirinkus naujam, 81-jam Kongresui, pradinėto, kad senasis Kongresas šiuo įstatymu pasirodė nedraugiškas nuo karo ir politinių persekiojimų nukentėjusiems Rytų ir Vakarų Europos žmonėms.

Iš pradžių Kongresas buvo sutikęs įsileisti 200,000 DP kategorijos imigrantų. Prezidentas Trumanas, susirinkus naujam, 81-jam Kongresui, pradinėto, kad senasis Kongresas šiuo įstatymu pasirodė nedraugiškas nuo karo ir politinių persekiojimų nukentėjusiems Rytų ir Vakarų Europos žmonėms.

AMERIKOS ANGLIS I EUROPA

GOETEBORG, Švedija. — Nežiūrint didelio atstumo, Europos anglies importo valstybėms pigiau atsineis anglis iš Amerikos, negu iš Lenkijos, diktuojančios kainas pagal Maskvos norus.

Švedų laivų savininkų pasitarime buvo aptarta dalies tonazžo pervedimas šiai frachtai. Pradžiai švedai yra užpirkę 150,000 tonų anglių Amerikoj. Didėjant dolerių atsargai, švedai numato ateity pirkti dar didesnius anglies kiekius Amerikoj ir pamažu atsisiboti nuo importo iš Lenkijos.

Fašizmo giminaitis

ROMA, Italija. — Vanni Teodorani, Mussolinio brolio Arnaldo žentas, įsteigė komitetą "tautiniam atgimimui". Komitetas vadinas Italijos socialistinės respublikos komitetas, taip pat kaip vadinosi trumpą laiką gyvavusi marionetinė Italija, Mussolinio vadovauta, paėmus sąjungininkams Romą.

Teodorani savo proklamacijoj sako, kad Il Duce savo dvasiniame testamente išreiškęs norą, kad socialistinės respublikos programą perimtų italų tauta.

—336 žmonės žuvo automobilių nelaimėse per šeštadienį ir sekmadienį. Apskaiciuota, kad per tris švenčių dienas per automobilių nelaimes žus 396.

—Prezidentas Trumanas atskrido savo lėktuvu Independance į San Francisco atidaryti Japonijos taikos konferenciją.

Vokietija be žydų

Augant nacionalizmui, auga ir antisemitizmas

HAMBURG. — Žydų istorija Vokietijoj netrukus bus baigta, sako Norbert Wollheim, šiaurės Vokietijos žydų bendruomenės pirmininkas.

Likusių 25,000 žydų amžiaus vidurkis yra 55 metai. Jų noras yra toks pat, kaip ir jaunųjų, — kaip galint greičiau apdeisti šią šalį.

Nebetoli tas laikas, kada Hitlerio planas — Vokietija be žydų — bus įvykęs faktas. Norbert Wollheim manymu, naujoji Vokietijos vyriausybė nepadarė noro atsilyginti už padarytas skriaudas. Žydų reikalai ypač nebijami anglų zonoj.

Nacionalistinės tendencijos pamažu stiprėja atsigaujančioj Vokietijoj, o su jomis ir antisemitizmas, tvirtina Wollheim.

Faktai: Socialistinė reicho partija (SRP), vadovaujama nacių generolo Remers (20 liepos atentato maišintojo, už ką jį Hitleris pakėlė iš majoro į generolus), gaunanti vis daugiau balsų per rinkimus; toliau, vis dažnesni žydų kapinių išniekinimai, besikartoją užpuolėnėjimai prieš antinacistų kovotojus, buvusių karo nusikaltėlių, kaip generolų Ramcke, Falkenhause, Kaesseling kėlimas į didvyrius ir t. t.

—Plaukiojanti mina buvo pastebėta Baltijos jūros šiaurinėj daly, bet nebesusekta, paleidus ją iš akių.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

Iš kupiškėnų veiklos

Tremtinų Namuose, 2244 W. 23 Pl., rugp. 18 d. buvo Kupiškėnų Kultūros Draugijos mėnesinis susirinkimas, į kurį narių ne per gausiai teatsilankė. Taip jau įprasta ne vienų kupiškėnų, lyg nariai nebegalėtų surasti savo draugijos labai vienos antros laisvos valandos per mėnesį.

Komisija (K. Matekonis, F. Stanionis) pateikė draugijos gegužinės, įvykusios rugp. 5 d., apyskaitą. Valdya bei nariai padėkojo visiems tame piknike dirbusiems žmonėms.

Draugija susilaukė dviejų naujų narių: įstojo Domininkas ir Valerija Saboliai, jauni žmonės. Iš jų draugija tikisi pagalbos; jie galėtų dirbti ir pavaduoti senuosius, kurie rengiasi poilsui.

Susirinkime buvo pranešta, kad skaudžiai ligos prisilėgta esanti Ona Stanionienė, tačiau jau sveikstanti ir netrukus lankysianti kupiškėnų susirinkimus. Taip pat serga K. ir B. Ušutai, ypač mamytė skaudžiai ligos varginama. Turėtume mes, kupiškėnai, ją aplankyti ir suraminti (gyvena 2429 W. 12th Place, Cicero, Ill.). P. B.

Ir vėl Zarasinė

Pagaliau ir Zarasiškių Klubas turės savo išvažiavimą į žalią giraitę, kad, besibaigiant vasarai, galima būtų praleisti jaukią dienele savųjų ir viešnių bei svečių tarpe.

Vasarai atėjus, kai kurios organizacijos parengia net po du išvažiavimus, o apie zarasiškius nieko nesigirdi. Tad kai kurie suabejoja, ar tik nebus klubas išvažiavęs į kitą padangę.

Zarasiškių Klubas kiekvienais metais parengia išvažiavimą vasarai besibaigiant. Taip daro dėl to, kad norima paminėti zarasiškių tradicinę šventę Zarasinę, kuri Lietuvoje Zarasų mieste įvykdavo besibaigiant vasarai.

Taigi ir šiemet Zarasinė įvyks sekmadienį, rugsėjo 9 d., Liepos sode, prieš Lietuvų Tautines Kapines. Įvairias melodijas ir grieš Prano Bistro geras orkestras, pasistiprinimui bus įvairių valčių, taip pat neturės dovanų. O svarbiausia tai susitikimas ir malonus pasikalbėjimas po ilgo nesimatymo su zarasiškiais ir nezarasiškiais.

Kaip būtų smagu, kad dabar atvykusieji iš tremties zarasiškiai spaudai parašytų apie Zarasų kraštą, kuris Lietuvos nepriklausomybės laikais buvo vadinamas Lietuvos šveicarija, ir patys atvyktų į klubo rengiamą Zarasinę. **Vajasiškietis**

Tegul jie tęsia tėvų darbą

Antano ir Konstancijos Stankų sūnus Leonas su žmona Alina prieš metus sukūrė lietuvišką šeimą, susilaukė pirmo sūnelio, kuriuo labai džiaugiasi. Tuo būdu Antanas ir Konstancija tapo seneliais.

Antanas Stankus yra vienas iš tų aktyvių senosios kartos veikėjų, kuris nei laiko, nei pinigų lietuviškam darbui nesigaili. Ir taip neseniai, rodos, Antanas buvo jaunas ir jo visur buvo pilna. Jis "Birutės" choro aktyvus organizatorius ir ilgameitis dainininkas. Jis artistas ir kitų organizacijų veikėjas.

Bet laikas nestovi vietoje. Ir štai užaugino lietuviškos dvasios du sūnus, kurie antrajam kare buvo marinių tarnyboje, o dabar vienas dirba prekyboje, kitas apdraudimo įstaigoje. Ir Antanas, nors ir tapęs seneliu, yra guvus ir be darbo nenurims.

Daugeliui yra padėjęs ir naujų ateivių parsikvietimui į JV ir pasirūpinęs jų išsikūrimui. Kaip Konstancija, taip ir Antanas yra džiūka, tad visu savo

nuoširdumu rėmė į vargą patekusius brolius. O jau džiūkus tai laikė visus savo giminėmis. Iš laikraščių perskaitę, kad kilęs iš Džukijos, tuoj važiuodavo susipažinti: girdi, gal ką naujo pasakos iš jų mylimo jaunystėje palikto Džukijos krašto. Nors ir tapę iš vardo ir pareigos seneliai, bet savo veiklumu daugeliui jaunųjų galėtų būti gražiu pavyzdžiu.

Antanas Stankus yra Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos vicepirmininkas ir daug šioje sąjungoje dirba. Jis yra ir Marquette Parko lietuvių namų savininkų draugijos pirmininkas, o šiai draugijai priklauso per 100 namų savininkų.

Mes džiaugiamės kartu su pp. Stankų šeima susilaukus sūnaus ir vaikaičio ir linkime sveikam augti, o užaugus pavaduoti senelį Antaną lietuviškame darbe. **V. Š.**

SLA 134 moterų kuopa

Šios kuopos pastarasis susirinkimas buvo gausus ir našus gražiais sumanymais ir nutarimais, kurie bus paskelbti kiek vėliau.

Priimtos kelios naujos narės, o p. Aleknaitis persikelianti čia iš SLA 129 kuopos.

Rengiama gegužinė

Gegužinės Rengimo Komisija (S. Ladygienė, E. Vertelkienė, J. Kriščiūnienė ir M. Cohn) išsamiau pranešimu įrodė, kad visu rūpestingumu ir stropumu rengiamasi linksmai gegužinei rugsėjo 16 d. Liepos sode, prie 82 ir Kean Ave. Pradžia 12 val., pabaiga vėlumoje. Čia bus skanių valgių, gėrimų ir daugybė labai vertingų gražių dovanų, ypatingai aukotų p. J. Kriščiūnienės, p. P. Senulis, p. E. Vertelkienės, p. O. Biežienės, p. O. Kondrotienės ir kitų. Šokiams gros mėgiamas J. Pajaujo orkestras. Širdingas kvietimas visiems.

Nepaprasta staigmena

Susirinkimam atvykęs centro daktaras kvotėjas gerb. S. Biežis padarė platų pranešimą apie naujai išrūpintas įvykdytas Chicago ir apylinkių SLA nariams specialias lengvatas ir įteikė tam tikras korteles, kuriomis nariai gali gauti: 1) namie gydančias, kai yra reikalus (su mažu ar visai be užmokesčio neturtingiesiems) profesionalės gailestingos seselės patarnavimą; 2) kai yra reikalus geresniam sveikatos patikrinimui, pasitarus su savo gydytoju rentgeno (X-ray) savo plaučių ir širdies nuotraukas — peršvietimus visai nemokamai.

Šiose lietuvių vaistinėse (aptekose) nuolaidas nuo reguliarių kainų įvairių vaistų ir kitokių reikmenų:

1) J. & J. Ažukas Pharmacy, 2557 W. 69th St., 2) Chesta Pharmacy, 4143 S. Archer Ave., 3) Shimkus Pharmacy, 3301 So. Halsted St., 4) Vilimovitz Pharmacy, 10652 S. Michigan Ave.

Šiose lietuvių baldų krautuvėse gausite nuolaidas, ką tik jose pirksite:

1) Progress Furniture Co., 3222 So. Halsted St., 2) Progress Furniture Co., 4183 S. Archer Ave.

Narėms, išklausiui šio pranešimo, buvo aišku, kad šios SLA nariams lengvatos gautos tik gerb. Dr. S. Biežio pasiryžimu ir rūpestingumu, už ką jam narės susirinkime sukle dėkingumo ir pagarbos ovacijos, nes tokios nariams nuolaidos dar nei viena lietuvių organizacija neturi. Čia pat buvo išdalintos dešimtims narių tam tikros kortelės. Dabar malonu dažnai girdėti pasitenkinimą narių, kurios tokiomis gėrybėmis naudojasi. Kurios daugiau ką pirkusios, džiaugiasi net

negu metinę SLA duoklę sutaukusios.

Tad garbė anksčiau minėtiems lietuviams biznieriui už gražų pavyzdinį kooperavimą su mūsų SLA didžiąja organizacija. Geriausio pasisekimo visiems!

Gerb. Dr. S. Biežiui už šias nuosirdžias pastangas lai būna SLA narių širdyse dėkingumas ir įvertinimas! **K. Katkevičienė**

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Laisvės žygio kompanija

Brig. gen. Howley ketvirtadienį Chicagoj pradės 1951 m. vad. laisvės žygio kompaniją šiauriniame Ilinojuje.

Šis laisvės žygio judėjimas remia Laisvosios Europos Radiją, kuris siunčia žinias ir informaciją į kraštus už geležinės uždangos, o taip pat ir vad. laisvės balionėlius. Programa yra remiama privatiųjų asmenų.

Tikimasi įtraukti į šį judėjimą 1,500,000 narių ir surinkti čia \$200,000.

Kaip žinia, prie Laisvosios Europos Radijo dirba ir lietuvių sekcija.

Naikina piktžoles

Miestas valdo nemažus plotus žemės, kuri stovi nenaudojama ir apaugusi įvairiomis piktžolėmis. Šiuo metu miestas pasirūpino daugelio tokių žemės sklypų piktžolės nuplauti. Ta pačia proga naikinama ir vad. marijuana.

Chemijos savaitė

Meras Kennelly paskelbė šią savaitę chemijos savaitę, kuri skelbiama ir visame krašte ryšium su Amerikos chemikų draugijos 75 metų sukaktuvėmis. Ta proga pagerbiami chemikai, prisidėję prie Chicagoj pramonės išplėtimo.

Legionierių suvažiavimas

Šiandien prasideda Ilinojaus valstybės Amerikos Legiono suvažiavimas. Numatoma priimti rezoliuciją, kuri pritarus Mac-Arthuro Korėjos karo vedimo planui. Taip pat busiant priimta rezoliucija, reikalaujanti mirties bausmės narkotikų platintojams.

Atgal į mokyklą

Šiais mokslo metais laukiama į Cook apskrities mokyklas įstosiant apie du trečdaliu milijono mokinių. Manoma, kad į Chicago mokyklas ateis šiandien, šių mokslo metų pradžios dieną, 371,000 mokinių, t. y. 6,000 daugiau kaip pernai metais; pradžios mokyklos mokinių bus 273,000.

Kadangi patalpų nėra pakankamai, 22 mokyklose mokslas eis dviem pamainomis. Veiks 13 vakarinių mokyklų Chicagoj, kurias lankys apie 22,000 mokinių, ir apie 7,000 suaugusiųjų lankys amerikizacijos kursas.

Komunistai šaudys į laisvės balionėlius

Šiaurinio Ilinojaus Laisvės Žygio (Crusade for Freedom) pirmininkas Stuart paskelbė, jog komunistai esą išsigandę dėl Laisvės Žygio leidžiamų už geležinės uždangos informacinių balionėlių. Jie kovai su tais balionėliais paskyrė 8 lektuvus, kurie turį tuos balionėlius šaudyti.

Žinias suteikė 10 žmonių, kurie atvyko iš už geležinės uždangos, 3 jų iš Čekoslovakijos. Jie sako, kad šie balionėliai jaudina komunistinius pareigūnus, o prispaustųjų kraštų gyventojams jie esą didelė moralinė pagrama.

Seni ir patyrę biznieriui sako, kad NAUJIENOSE išspausdinti skelbimai duoda geriausių rezultatų.

TRUMPAI

—Pp. Bumelių 5 metų sūnus Julius bežaisdamas susilaužė ranką. Taigi vaikučiui keletą savaičių teks vaikščioti su supiguota ir perrišta ranka, o tėvai dėl to turi išlaikyti, nes už rankutės sutvarstymą ligoninė neapsakomai brangiai ima. Pp. Bumeliai atvyko iš Europos prieš dvejus metus ir gyvena 3335 W. Potomac. (I. D.)

—JAV Lietuvių Bendruomenės statuto projektas jau yra paruoštas. Jį priėmė prie ALT prieš kurį laiką sudarytoji studijų komisija. Vėliau projektas buvo priimtas kartu su rytinių valstybių atstovais.

—Dėl rašybos susiskaldymo girdėti ypač iš mokytojų nusišundimų. Sako, jog mokytojai nesiorientuoja, kokios rašybos mokytį mokinius, nes vieni mūsų spaudiniai vartoja vienkia rašybą, kiti — kitokią (naująją).

—Bronius ir Kleofa Gimžauskai šiomis dienomis iš Philadelphia, Pa., persikelia į Chicago gyventi. Jie sako, kad Chicagoje yra geresnis klimatas, negu Philadelphiaj, ir kad čia daug lietuvių; be to, čia geriau su darbais. Nors mums Chicago ir nešvariai atrodo, bet vis dėlto į ją visi traukia, o maža kas apleidžia. (I. D.)

Iš Chicago mokyklų praeities

Šiandien vaikai vėl pradeda lankyti mokyklas.

Ta proga prisimintina, kad Chicago mokyklų amžius tėra 100 su viršum metų. 115 metų sueina, kaip įteigta švietimo taryba 1837 metais. Tačiau mokyklų buvo steigama čia ir anksčiau, kada netoliese gyveno dar indėnai.

Pirmoji žinoma mokykla čia buvo atidaryta 1816 metais. Jos mokytojas buvo buvęs kareivis, kuris mokė vaikus Kinzie namo kepykloje. Buvo raginami ir indėnai lankyti mokyklas, tik apsidarę kaip baltieji, bet jie nepanorėjo. Pirmos Chicago viešosios mokyklos mokytoja buvo Eliza Caldwell, kuri pradėjo mokyti 1833 m. Pirmas visuomenės lešomis įsigytas mokyklai pastatas buvo nupirktas už \$200 prie Dearborn ir Madison 1836 m. Specialiai tam tikslui pastatytas pirmas mokyklos pastatas buvo 1845 m.

1853 m. švietimo tarybos žinioje buvo 3,000 mokinių ir 35 mokytojai.

Tebeieško mergaitės žudiko

Nužudytosios 6 metų Cicero mergaitės Biritz kaltininkai dar nesurasti. Galvojama, kad žudikai bus buvę kokie iškrypusių jaunu žmonės. Tuo tarpu yra sumiti ir apklausinėjimui du restorano tarnautojai: W. Drabik, 41 m., ir D. Spera, 52 m. Pirmojo iš jų rasti piršto įspaudai ant vyno butelio, kuris buvo numestas netoli tos vietos, kur mergaitė buvo nužudyta.

Vėlesnėmis žiniomis, mergaitę netikėtai užmušęs sekmadienį prisipažino 16 metų berniukas J. Fabian, 5037 W. Roosevelt Rd. Jis sakosi mergaitę sukęs aplink save, laikydamas už vienos rankos ir vienos kojo. Kai ji išsprūdusi jam iš rankų užsimušė krisdama ant olos. Berniukas buvęs mergaitės draugas.

Per metus nuteista kalėti 821

Per metus, kurie pasibaigė rugpjūčio mėnesį, Chicago teismai 821 nusikaltėlių nuteisė kalėjimo bausme. Kitomis bausmėmis nubausti 1,613 nusikaltėlių.

Hadacol Karavano Spektaklis

Taupykit HADACOL Dėžių Viršus ir Pasigerkit Karavano Spektaklių

Sensacingiausias ant žemės spektaklis, puikusias Hadacol Caravan Show, atvyksta pas mus su vizitu, tikslu sujaudinti mus didžiule pramoga.

Matykit HADACOL estradoj 84 išgarsėjusias žvaigždes, jų tarpe Jimmy Durante, Carmen Miranda, Jack Dempsey, Milton Berle, Rudy Vallee, Jack Benny's "Rochester", daugelį kitų ir priedo akrobatų, žonglierių, magikų, klounus ir 50 Gražuolių Karalaičių.

Pinigai negali pirkti bileto į šį nuostabų HADACOL spektaklį — įėjimas tik su HADACOL dėžės viršais — vienas dėžės viršus vaikams, o du užaugusiems.

HADACOL KARAVANO SPEKTAKLIS teikia specialias dovanas vaikams, kurie surenką didžiausią skaičių HADACOL dėžių viršų. Firmas prizas — Sethland Pony; antras prizas Schwim-Built Dviratis ir trečias prizas — \$25.00. J. V. Taupymo Bonas.

HADACOL, nuostabų maisto papildytoją, galima gauti jūsų kaimyninėje vaistinėje. Taupykit HADACOL dėžių viršus ir pamatykit HADACOL KARAVANO SPEKTAKLĮ bet kuriame šių miestų:

Antradienį rugs. 4—Cincinnati, Ohio; trečiad., rugs. 5 — Columbus, Ohio; ketvirt., rugs. 6—Indianapolis, Ind.; penktad., rugsėjo 7 — Terre Haute, Ind.; šeštad., rugs. 8 — St. Louis, Mo.; sekmad., rugs. 9 — Peoria, Ill.; pirmad., rugs. 10 — Davenport, Ia.; antr., rugs. 11 d. — Des Moines, Ia.; trečiad., rugs. 12 — Omaha, Nebr.; ketvirtad., rugs. 13 — Kansas City, Mo.; ketvirtad., rugs. 27 — Lake Charles, La.; penktad., rugs. 28 — Leesville, La.; šešt., rugs. 29 — Shreveport, La.; sekmad., rugs. 30 — Monroe, La.; pirmad., spalio 1 — Alexandria, Ga.; antr., spalio 2 — Pator Rouge, La..

11 vaikų motina

Mrs. M. Gallagher, 39 m., 39 E. Elmwood, Oak Park, gimė 11 vaikų. Tuo būdu dabar ji turi 4 sūnus ir 7 dukteris.

GELININKAS (PUTRAMENTAS)
Linksmumo ar liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Reikale pašaukite: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išsirinkt. **ROY R. PETRO (Putramentas)**
5519 So. Harlem Avenue
Portsmouth 7-9020

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Gražiausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir dėl kitų visokių papuošimų.
6901 SO. WENTWORTH AVE.
Tel.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

URBA Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuvėms ir m. s. Papuošimams
GELININKAS
4180 Archer Avenue
Phone: LA 3-5800 arba 3-5870

LOVEIKIS Siunčiam Gėlės Telegramu ir Visas Pasaulio Dalis
KVIETKININKAS Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams.
3316 SO. HALSTED ST.
Tel. YARDS 7-7308

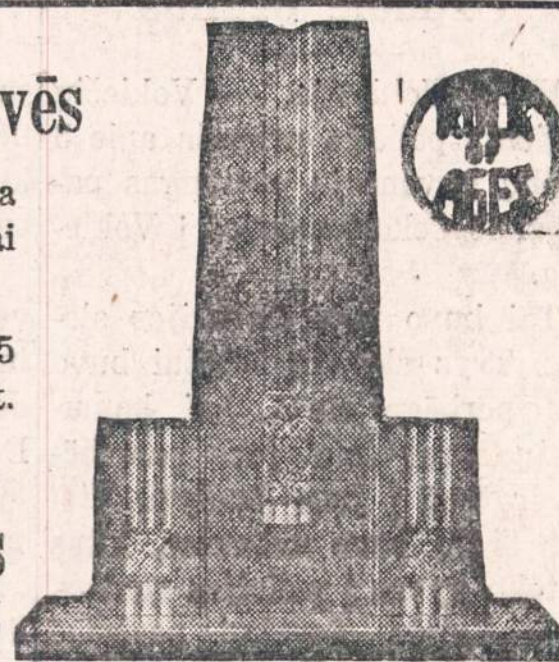
Pirkite iš Lietuviškos Paminklų Dirbtuvės

Dabar yra tinkamas laikas užsisakyti gražų paminklą arba koplyčią (Mausoleum) ant savo mylimo asmens kapo tiesiai iš mūsų paminklų dirbtuvės.

BITTIN IR KAMENSKY ekspertų darbas yra paremtas 45 metų patyrimu. Mūsų paminklų dirbtuvė yra atdara visuomet.

PAMINKLUS PRISTATOME Į VISAS KAPINĖS ARTI AR TOLI.

Bittin and Kamensky Monument Works
3938 W. 111th Street — Tel.: BEverly 8-0005

LIUDĖSIO VALANDOJ
Saukite
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and Parking Facilities.
REpublic 7-8600-8601
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse randa koplyčią arčiau jų namų

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
TELEFONAS GROVEHILL 6-0142
1410 South 50th Avenue
TELEFONAS TOWNHALL 3-2109 CICCRO, ILLINOIS
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 SO. HERMITAGE AVE.
Tel. YARDS 7-1741 ir BISHOP 7-9481
4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.
Telefonas Bishop 7-9719
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES 1390 kil.

NARIAI
Chicago
Lietuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone YARDS 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 W. 46th STREET Phone YARDS 7-0781

LACHAWICZ IR SUNUS
TEL. VIRGINIA 7-6672 and 6673
2814 W. 28th PLACE 10756 S. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone PULLMAN 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Phone YARDS 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone SEELY 3-5711

ALFRED VASAITIS
1446 S. 50th AVE., CICCRO, ILL. Tel. OLYMPIC 2-1003

J. LIULEVIČIUS
4848 S. CALIFORNIA AVE. Phone LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-1138-1139

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

AUSTRALIJOJE

Apie Vilniuje kilusias riaušis ir emigraciją įvykdytas liet. darbininkų skerdynės painformavo savo skaitytojus ne tik Melbourne "The Sun" (No. 8.991), bet ir Sydneyje dienraštis "Daily Telegraph". Tai yra viena iš labai retų žinių apie Lietuvą, pasirodanti Sydneyje spaudoje. Tai pati žinutė, tik kiek sutrumpinta buvo perskaityta VII.18 Sydneyje komercinės radijo stoties 2CH per vakarinę žinių programą. Sydneyje paštas, pranešdamas apie išsiunčiamo pašto datas, Pabaltijo valstybes taip pat išvardina atskirai. Sydneyje valdinė radijo stotis 2BL porą kartų transliavo iš plokštelių suktinį, įgrotą "Metropolis" orkestro, bet nenurodė, kad tai lietuviškas šokis. Tik "Whirlwind"... Prieš porą mėnesių Sydneyje komercinė radijo stotis 2GB savo "pasaulinio garso tenorų" programoje transliavo K. Petrausko ir Kardelienės duetą iš "Traviatos". Pranešėjas apie juos pranešė kaip apie Latvijos operos solistus, kartu pareikšdamas savo abejingumą, ar tai tikra. Sekančią savaitę jis klausytojų atspirė, pataisydamas, kad tie solistai buvo iš Lietuvos operos. Stotis gavusi daugybę laiškų su paaiškinimais, kuriuose buvo pasakyta, kad K. P. šiuo metu esąs Lietuvoje ir savo tautiečių labai gerbiamas, o dukrė šiuo metu esanti su savo šeima Australijoje. Ta P. pačia proga ta stotis transliavo dar K. P. įdainuotą plokštelę "Saulėlė raudona". Pranešėjas labai gražiai atsiliepė apie dainą lydėjusias kankles. Dar porai savaitių praejus ta pati stotis pranešė, kad daug klausytojų, jų tarpe daug australų, prašė transliuoti daugiau K. P. įdainuotų plokštelių, ir transliavo "Ant marių krantelių". Viena Sydneyje radijo reikmenų firma pardavė ir Columbia firmos prieškarines plokšteles, įdainuotas K. Petrausko, Babravičiaus, Šabanaiškos, Karo Mokyklos ir Igulos Bažnyčios chorų, įgrotas "Metropolis" orkestro ir t.t. Tos plokštelės lietuvių yra labai mielai perkamos. Buv. Kau-nio valst. operos baletu solistė p. T. Padoginaitė, gyvendama netoli Sydneyje esančioje šeimų stovykloje, suorganizavo ir veda baletu studiją jaunoms mergaitėms. Liepos 22 d. studija turės pirmą savo pasirodymą Sydneyje įvykstančiame Lietuvių Komiteto koncerte.

BRAZILIJOJE

Čia lietuviai gali pasidžiaugti dideliu lietuvių kultūrinio laimėjimu: pramonininko St. Vencevičiaus pastangomis pavyko gauti liet. radijo puslaidis Sao Paulo Piratimingo radijo stoty. Pirmoji radijo programa liepos 17 d. buvo nustatyta tokia: konsulo A. Polišaio žodis, solistų ir kat. bendruomenės choro koncertas. Programoms praversti sudaryta komisija iš St. Vencevičiaus, kun. P. Ragažinsko ir solisto K. Ambrozaičio, vedėjas ir pranešėjas — St. Vencevičius. Ateity transliacijos vyks 2 k. per mėnesį po 1 ir 15 d. kiekvieną trečiadienį brazilų laiku 22.30 val. Ta proga "Zinios" kelia mintį, jog programos būtų visada tinkamai paruoštos.

Nuosirdiems baltų bičiuliams Dr. Franchini Netto ir Dr. Rangel Pestana, žymiesiems S. Paulo visuomenininkams, S. Paulo mieste ten viešėjanti Pabaltijo valstybių konsulų ir baltų bendruomenių vadovų buvo suruoštos jiems pagerbtis vaišės. Iš lietuvių pusės jose dalyvavo kons. A. Polišaitis, kun. P. Ragažinskas, pram. St. Vencevičius, Čiuvinškas, LB pirm. M. Dantė, sol. K. Ambrozaičis, inž. Z. Bačelis, L. Valiukas. Baltų kolonijų vardu kalbą pasakė St. Vencevičius.

S. Paulo dienr. "A. Gazeta" įsidėjo dail. J. Rimšos nuotrauką, pažymėdamas, kad jis ten ruošia savo kūrinių parodą, su kuria vėliau pasirodys Madride, Paryžiuje ir Londone.

HONG-KONGAS

Ir čia, pasirodo, esama lietuvių. Nors pats Hong-Kongas šiuo metu gyvena kaip ant ugniakalnio krašto, tačiau žmonės laikosi lyg niekur nieko. Čia jau visa eilė metų eina administratoriaus pareigas didelį saliečių kolegijoj ir amatų mokyklą (anglų kolonijoj) lietuvis kun. A. Perkumas, kuris taip pat vadovauja naujos amatų mokyklos Hong-Kongo mieste darbams. Dabar jam ateis į talką ir iš Kinijos ištrėmtas lietuvis misininkas P. Urbaitis. Šis per 20 metų savo veiklos Kinijoje sutiko pirmą kartą ten atvykusį lietuvių Petrą Kazlauską, kuris kaip Australijos laivo kapitonas nuo 1936 m. plaukioja po jūras.

KOLUMBIJOJE

Bogotos saliečių spautuvė išleido lietuvių kun. Br. Jurkšo ispanų k. parašytą I ir II technikos m-los skyriams braižymo ir geometrijos vadovėlį, kuris plačiai iliustruotas paties autoriaus braižiniais ir pasklidęs ne tik įvairiose Kolumbijos vietose, bet ir kitose P. Amerikos respublikose.

VENEZUELOJE

Lietuvių bendruomenė čia gražiai veikia. Ypač aktyvūs jos pirm. inž. Vl. Venckus, inž. L. Drangauskas, įžengusio jau į 3 metus "Tėvų Kelio" redaktorius kun. A. Sabaliauskas ir kt. Ben-

drumenės vadovybei — pirm. Vencekaus pareikšimu — svarbiausią rūpę šiuo metu sudaro namerindžios, gyvos lietuviškos išlaikymas, partizanų kultas, nes šių dienų partizanai iškelia mūsų tautą į pačias garbingas vietas, ieškojimas bičiulių lietuvių tautai, kad, atėjus reikalingam momentui, turėtume didelę Lietuvos atstatymo talką. Šiame krašte po gražaus pasirodymo per lietuvių saskrydį Maracay mieste Venezuelos visuomenė ir spauda laiko lietuvių vienais iš pa-vydingiausių emigrantų ir kultūriniausių europiečių. Suorganizuotos 4 sekmad. vargo mokyklos. Ypač veikli Carcaso apylinkė, nes ji talkos būdu pasistatė nuosavą vargo mokyklą, įsikūrę taupomąją — skolinamąją kasą, išgavo iš valstyb. radiofono leidimą nuolatiniams liet. transliacijoms. Kiekvienas lietuvis vadovybės paragintas iki rugsėjo 1 d. paaukoti Tautos Fondui vienos dienos uždarbį.

Vet. Dr. Ad. Delertas paskirtas Estado Barinas valdžios gyvulių tikrinimo punkto vedėju ir aftozos specialistu. Jo žmona kaip vyr. med. sesuo dirba valstyb. Valencijos ligoninėje Hospital Central.

VOKIETIJOJE

Bad Aiblingene susirinkę užsieniečių estų, jūgoslavų, lietuvių, latvių, lenkų, rusų, slovakių, čekų ir vokiečių atstovai priėmė vieną rezoliuciją, kuria savo persekiojamų brolių vardu apeliuoja į visų dorų žmonių sąžines, ir visus laisvų tautų valstybių vyrus ir atstovus dar ryžtingiau pasisakyti ir imtis visu reikalingų priemonių, kad būtų sustabdytas ištisų tautų arba jų dalių naikinimas, ir padėti toms tautos išsikvoti nepriklausomybę. Tat bus galima pasiekti, jei į tą kovą kaip vienas įsijungs visos laisvosios pasaulis. Lietuvių Bad Aiblingo komiteto pirmininkas yra žurnalistas J. Grigolaitis.

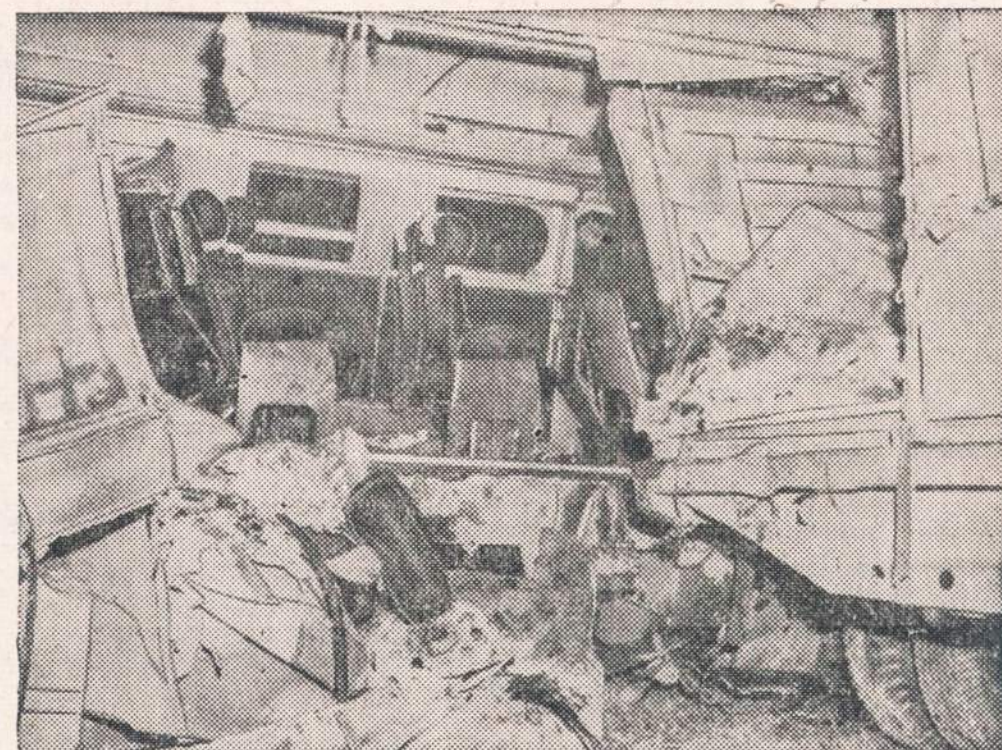
Lietuvių tiltininkų (pantoninių statytų) judis, juogslavų, lietuvių, latvių, lenkų, rusų, slovakių, čekų ir vokiečių atstovai priėmė vieną rezoliuciją, kuria savo persekiojamų brolių vardu apeliuoja į visų dorų žmonių sąžines, ir visus laisvų tautų valstybių vyrus ir atstovus dar ryžtingiau pasisakyti ir imtis visu reikalingų priemonių, kad būtų sustabdytas ištisų tautų arba jų dalių naikinimas, ir padėti toms tautos išsikvoti nepriklausomybę. Tat bus galima pasiekti, jei į tą kovą kaip vienas įsijungs visos laisvosios pasaulis. Lietuvių Bad Aiblingo komiteto pirmininkas yra žurnalistas J. Grigolaitis.

Ar laikas teisybę sakyti?

Mūsų tautos didysis žadintojas Vincas Kudirkas skelbia: iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia"... Tais žodžiais jis įpareigoja mus savo tautos ir valstybės praeitį gerai pažinti (nes negi branginsi ir sėmsies stiprybės iš nežinomo šaltinio) ir, žinoma, pažinti ją tokią, kokia ji iš tikrųjų buvo, o ne nu-dailintą pagal kieno nors padirbtą kūrpalį.

Neseniai Naujienose buvo atspausdintas dr. K. Griniaus pasisakymas apie vieną iš svarbiausių mūsų nepriklausomos valstybės gyvenimo įvykių (1926 m. gruodžio mėn. 17 d. perversmą), kurio žalingas kraštui pasekas dar ilgai jausime. (Pakanka tik priminti, kad vadistai per keliolika metų vis dėlto sugebėjo ne vieną tiek apkirsti fašizmo ligą, kad jie ir šiandien dar nepasveiko ir tebesirošia "tautą valdyti"). Dr. K. Griniaus apie tą įvykį kalba ramiai, rimtai, dėsto tik faktus, kokie jie buvo. Tai brangi istorinė medžiaga ir tūkstančiai tikrų demokratų yra dėkingi "Naujienoms", kad jos davė progos tai medžiagai paskelbti.

Zinoma, krikščionių ir tautininkų spauda suurzgę, pasipikino dėl jos paskelbimo. Tai nieko nestebina, nes juk yra sakoma, kad žmogus pyksta labiau dėl pasakytos apie jį teisybės negu neteisybės. Bet aš be galo nustebau rądęs rugp. 28 d. Naujienose Lietuvos Val-

KENOSHA, WIS. — Autobusas susidūrė su sunkvežimi. Trys asmenys buvo užmušti, o sužeistųjų skaičius siekia 31.

stiečių Liaudininkų Sąjungos Centro Komiteto in Exile pareikšimą, kad nelaikas buvęs tą Griniaus pasisakymą apie gruodžio mėn. 17 d. perversmą paskelbti ir pradėti abejoti, ar viskas tame darže tvarkoje.

Iš vienos pusės Vincas Kudirkas, liaudininkų idėjų šaltinis, mus ragina savo praeitį pažinti, taigi va studijuoti, jos mokyti visuomet yra "laiku", o iš antros pusės dabartinis Liaudininkų Centro Komitetas sako, kad ne laikas kalbėti apie svarbų įvykį, kuris buvo prieš 25 mt. Tai kadagi bus laikas apie tai kalbėti? Ar gal tada, kai "sivestas pasibaigs" ir mes susirinksim "ant Juozapato pakalnės", o iki tos dienos misime generolų kepurės istorikų mokslo vaisiais?

Gerbiamieji! Jau seniai laikas suprasti, kad savo tautos ir valstybės praeities studijos jokios tikros vienybės neardo. Jos tik baissios tiems, kurie ta vienybę spekuliuoja ir sau ateities kapitalą krauna. Ar nematote, ko susilaukė Vakarų pasaulis norėdamas dėl "šventos vienybės" nesupykinti Rusijos — tik užaugino jos ragus, kuriuos jau ne taip lengva nulaužti.

Ko susilauksime ir mes, Lietuvos tikrieji demokratai, jei dėl "šventos vienybės" bijosime atvirai tiesą sakyti, nors ji kam nors ir labai nemaloni yra?

—Mandžiūrijoj per upių potvynius nuskendo 1,800 žmonių, praneša Mukdeno radijas.

Trukdo klausyti radiją

Klausant radijo transliacijų (Voice of America) lietuvių kalba, kartais būna toks didelis trukdymas, kad visai negalima nieko suprasti. O tuo pat laiku transliacijos iš Maskvos būna gerai girdimos. Nesuprantama, kodėl taip lengvai gali JAV pasiekti komunistų balsas iš Maskvos per jų radiją. O gal kas nors čia Amerikoje jų propagandą sustiprina? Klausytojas

PROGRESS
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖS

PECIALI ŠALDYTUVAI, TELE-
VIZIJOS APARATAI, SKALBIA-
MOS MAŠINOS, BALDAI, MAT-
KACAI, KILIMAI, LOVOS IR
VAIKŲ BALDAI

Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi Išmokėjimai
Baldai Padaromi
Pagal Užsakymą

PROGRESS
FURNITURE CO.

3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Skaitykite "N-nas"

TAUPINTOJŲ SKAČIUS DIDĖJA

Atsilankiusieji džiaugiasi gražiai įrengta mūsų raštine ir skubiu patarnavimu.

Taupytojams mokame gerus dividendus.

Prieinamomis sąlygomis skoliname pinigų už namus.

Parduodame ir keičiame Jungtinių Amerikos Valstybių Taupymo Bonus.

Visų santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00

UNIVERSAL SAVINGS
& LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago 8, Illinois
Telefonas: HAYmarket 1-2028.

Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 valandų vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 vidudienio.

Pasirinkimas iš 60-ties su viršum vartotų karų

Taipgi, galit išigyti naują automobilį

MILDA BUICK SALES

Dan Kuraitis, Jonas Rodinas, L. Labanauskas ir Antanas Bačkys

907 West 35th Street LAFayette 3-2022

Nepastebėtas saulės užtemimas

Praeito šeštadienio rytą, nuo 6:15 iki 7:04 val. Chicagoje turėjo būti matomas saulės užtemimas, bet jis negalėjo būti pastebėtas, nes buvo debesuota. 71% saulės buvo užtemusi, kai mėnulis atsidūrė tarp žemės ir saulės. Užtemimas galėjo būti matomas pakilus lėktuvu virš debesų, apie 6,000 pėdų.

DR. A. A. RUDOKAS
OPTOMETRISTAS
4701 So. Damen Ave.
CHICAGO 9, ILL.

Ofiso valandos: kasdien nuo 9 — 9 vakarais, išskiriant trečiadienį, šeštadienį nuo 10 ryto iki 6 vak. Saaukite: Yards 7-7381.

Dr. Joseph F. Meus, Opt.
Val.: 10:00 ryto iki 6:00 vakaro.
Pirm. ir ketvirt. 10:00 iki 9:00 vak.
3982 Archer Ave. LAfayette 3-4151

UŽGIRTAS SHORT WAVE metodas visiškai pašalinti PLIAUKUS nuo rankų ir kojų. Specialios kainos. **META LETA HARBOUGH,** MARSHALL FIELD ANNEX Suite 1241 25 EAST WASHINGTON ST. Randolph 6-2221.

Pirkite M. Gudelio 300 psl. knygą

LIETUVIAI GYNĖ SAVO MIŠKUS

Sįskite du dolerius (M. O. ar P. N.)

Lithuanian Books
1658 HUMBOLDT BLVD., Chicago 47, Ill.

N E M U N E gauti naujausi leidiniai

Dr. Gaidamavičius. Išblyškėjęs žmogus	\$2.00
Ramona. Dulkės raudonam sauleidui	\$3.00
M. Gudelis. Lietuvių gynė savo miškus	\$2.00
Dr. J. Baly. Lietuviškos pasakos	\$2.50
A. Maceina. Jobo drama	\$2.50
A. Maceina. Didysis inkvizitorius	\$2.00
L. Z. Ledėnas. Minijonas (poema)	\$1.00
PELEDA metams 4.00 dol., pusei metų	\$2.50
GENOCID VOKAI, 2 spal., 12 št. 25c., 5 spal., 12 št.	\$1.00

Didelis pasirinkimas knygų ir gaidų, išleisčių Amerikoje ir kitose valst. Užsakymus adresuokite: **LIETUVIŲ KNYGYNAS NEMUNAS** 3143 SO. HALSTED ST., Tel. Victory 2-3314 CHICAGO 8, ILL.

UNIVERSAL
SEE IT AT
INSUL'S

School Days are Hungry Days

BETTER MEALS—EASIER WITH A NEW

Universal GAS RANGE

Quickest boiling heat known—Minute Minder for timing—scorchless low heat for keeping food warm—precision oven with absolute uniformity. That's for busy mothers.

- Simmer-Save Burners ● Extra Large 17" Oven
- Absolutely Smokeproof and Fireproof Broiler
- Fluorescent Light. Convenience Outlet. Timer
- Stainless Porcelain enamel all over

Simmer-Save Top Burners bring food to a boil faster than any method known. A turn of the valve till a "click" sounds extinguishes the outside circle of flame for simmering. Turning valve to second "click" reduces inner circle to tiny flames that keep food warm without scorching.

INSUL'S FURNITURE, TELEVISION & APPLIANCE STORE
4151 West Madison Street KEDzie 3-4219

CERMAK ROAD
Dantu Laboratorija
DIRBTINUS DANTIS PROTEZUS PATAISO 1-4
VALANDŲ LAIKOTARPYJE
Individualių dirbtinų dantų, plastinių grupių ir dantų specialistas. Pritaiko ir pataiso senus dirbtinius dantis, protezus. Pirmą kasdien nuo 9 ryto iki 6 vakaro. Pirm. ir treč. iki 8 vakaro, šeštadienį nuo 9 iki 1 valandos.
Olympic 2-3740
4807 Cermak Rd. Cicero, Ill.

METRICK'S PAINT STORE
DABAR YRA
3414 W. Roosevelt Road
Kedzie 3-6800

NEMOKAMAI PRISTATOME VISAME MIESTE.

One coat Flat Paint, 12 gra.—\$3.45
Zių spalvų ir baltas, Gal.
Interior Gloss ar Semi-Gloss \$4.35
16 spalvų ir baltas, Gal.

Nuosirdžiai užkvičiame visus atsilankyti į mūsų sandėlį ir apžiūrėti 1951 metų vasaros prekių išpardavimą.

Namams rakandų čia rasite visų žymiausių išdirbėjų. Pagaminame rakandus pagal užsakymus.

Naujų šeimų kūrėjai, čia sutapsite didelius nuosimėjus. Parduodame urmo kainomis baldus, viešbutiams, Rooming House, apartamentams. Karpetai—kilimai, klejokas, Parlor setai, gaminiai pečiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, miegamo kambario setai, valgomos kamb. setai, minkšti kėsliai, lempos, staličiai ir kt. reikmenys.

Rašomos mašinėlės, rašomos auksinės, briliškos, laikrodėliai, deimantai, plinkiniai, auksas ir sidabras, papuošalai, radijos ir televizijos aparatai. Lietuviškos plokštelės, lietuviškos gaidos.

Virš 38 metai prekyboje. Lengvi daliniai išsimokėjimai.

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 SO. HALSTED ST.
Tel. CALumet 5-7237

Atidaryta pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais. Sekmadieniais uždaryta.

WCFL 1,000 kil. 50,000 Watts jėgos Radijo Stoties programos leidžiamos sekmadienio vakarais 5:30 p.m. Chicago laiku.

Baikite savo kančias

arthritis, reumatizmo skausmus, raumenų įtampą, kosėjimą su šiomis slaptomis formulėmis, kurios ejo iš kartos į kartą. Sudėjęs grynų žolių, daugelis jų yra retos ir brangios.

Z-G ŽOLIŲ ARBATA No. 17—(\$1.00)—GARSIJOJI Skilvio Arbata teikia greitą rezultatą skilvio ligose. Puikiai luosuoja vidurius, juos suurmuoja.

STANIS Analgesic S A L V E—(\$1.00)—duoda STEBĖTINUS rezultatus.

STANIS IMPROVED FOOT SOAP, 1/2 sv. gabalas—60c. A 3-in-one Foot Health Treatment padėti jautrioms, deginčioms, pavargusioms, sutinusioms ar skaudančioms kojoms. Suminkština ir suaukina nuospaudas ir padų sukietėjimus.

Z. G. Stanis Company
2822 ARCHER AVENUE
Chicago 8, Illinois Dept. N.

ALAVIJA

Alavija (Alijošius) yra gerai nuo vidurių nemalimo, užkietėjimo, malšini-mo gumbo ir dieglių. Jeigu galva skauda nuo netikusio maisto arba jautiesi prarūgęs, apsunkintas, paimk Alavijos grūdelių nedaudiau kaip žirnio didumo, sukratyk gerai ir nuryk, arba sutarpyk Alaviją vandenyje ir išgerk, pramuš kad ir kiekiausias vidurius. Alavijos svaras \$2.50, mažiau perkant 6 uncijos už \$1.00. Prisiunčiam į jūsų namus.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
South Boston 27, Mass.

Garsinkitės 'N-nose'

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CAnal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$9.00 per year in Canada
\$9.00 per year outside of Chicago
\$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicago:
Metams \$9.00
Pusei metų 5.00
Trims mėnesiams 2.50

Užsakymo kaina:

Chicagoje — paštu:
Metams \$10.00
Pusei metų \$5.50
Trims mėnesiams \$3.00
Vienam mėnesiui \$1.25
Chicagoje per išsiuntimą:
Viena kopija 5c.
Savaitė 30c.
Mėnesiui \$1.25

Užsieniuose:

Metams \$11.00
Pusei metų 6.50
Trims mėnesiams 3.00
Naujienos eina kasdien, išskyrus
sekmadienius. Leidžia Naujienų
Bendrovė, 1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Ill. Tel. CAnal 6-8500.
Pinigus reikia siųsti pašto Money
Orderiu kartu su užsakymu.

Purvai Politinėse Kovose

Juo labiau artėja JAV prezidento rinkimų metai, juo aštresnės darosi grumtynės tarp įvairių politinių grupių, kurios nori įstatyti savo žmogų į tą galingą vietą. Kovoja ne tik partijos, bet ir jų frakcijos, ir šitoje kovoje, deja, nedaug tesusikaitoma su teisingumo ir padarumo taisyklėmis. Buv. prezidentas Herbert Hoover, smerkdamas nedorybes Amerikos viešame gyvenime, į šitą sritį užmiršo pažvelgti, nors politinių kampanijų nešvarumas gali ne mažiau pakenkti demokratijai, negu korupcija valdžios sferose.

Washingtono korespondentai praneša apie šmeižimo kampaniją, kurią pradėjo tam tikri elementai republikonų partijoje prieš gen. Eisenhowerį. Mat, šis armijos vadas daugelio yra minimas, kaip vienas iš numatomų kandidatų į prezidentus. Jisai yra labai populiarius abiejose didžiosiose partijose, ypač republikonų.

Ir štai, iš Kalifornijos ėmė skliti brošiūros, „kuriose yra išspausdinta kažkokio Williams'o „žvalgybos apžvalga“. Jos autorius sakosi esąs žinių analitikas, paskaitininkas ir buv. „counterintelligence officer“. Jisai pateikia įvairių „informacijų“ apie gen. Eisenhowerį: visų pirma, kad tas generolas lėbavęs su maršalu Žukovu ir „kitais aukštais Sovietų kriminalistais“; paskui, kad jį labai trokštą pastatyti valdžios priešakyje Sionistai.

Toliau tas „žinių analitikas“ primena, kad Eisenhoweris buvo Columbia Universiteto prezidentas; o šis universitetas yra New Yorko mieste ir faktiškai esąs „ghetto institucija“, kurioje perinami „tarptautiniai žydų revoliucininkai“. Be kitų Eisenhowerio ydų ir nusikaltimų, pasakoja dar, kad jisai piršęs Columbia universitetui bolševikuojantį „lenkų profesorių“ (ar čia nebus Oscar Lange?) ir kad jo kandidatūrą remianti p-a Rooseveltienė „ir Komunistų partija“.

Visa tai būtų menkniekis. Ar maža visokių prasimanyimų sugalvoja tas arba kitas garsių žmonių neapkętėjas, norėdamas parduoti savo prekę publikai. Bet aukščiau paminėtasai Williams veda agitaciją už sen. Tafto kandidatūrą, ir visa eilė senatorių, kurie yra Tafto šalininkai, pasakojo Washingtono reporteriams tuos pačius dalykus, kurie yra sudėti į Williamso brošiūrą. Nežinia, ar jisai juos taip „paimformavo“, ar jie parūpino medžiagą jo „literatūrai“. Jeigu net JAV senatoriai nesidrovės tokiais šmeižtais kovoti prieš gen. Eisenhowerį, stengdamiesi padėti Taftui gauti republikonų partijos kandidatūrą, tai į ką tada išvirs priešrinkiminės kovos?

Graikijoje Kandidatuoja ir Komunistai

Graikijai besirengiant rinkti naują parlamentą, įteikė savo kandidatų sąrašą ir komunistai. Jų partija uždrausta, nes pilietinio karo metu ji atvirai rėmė maištininkus.

Bet komunistų kandidatai yra siūlomi, kaip „Suvienyto Demokratinio Fronto“ atstovai. Bent penki jų dar tebesėdi kalėjime, atlikdami savo bausmes už kriminalinius nusikaltimus.

Tačiau Graikijos Aukščiausias Teismas nusprendė, kad tas kandidatų sąrašas privalo būti patvirtintas, nes nesą įstatymo, kuriuo jį galima būtų atmesti.

O komunistai ar pripažintų tokią teisę savo priešams, turėdami valdžią savo rankose? Bet vistiek jie vadina Graikijos santvarką „fašistine“.

„REZISTENCINĖS SANTARVĖS“ SIEKIMAI (APŽVALGA)

Brooklyno „Vienybė“ įdėjo ilgoką savo korespondento pasikalbėjimą su vadinamos „Lietuvių Rezistencinės Santarvės“ (LRS) pirmininku Dr. Stasiu Kuzminsku (Anglijoje). Tokie „pasikalbėjimai“ dabar madoje. Nesenai vieną jų paskelbė St. Lozoraitis, nepasakęs, su kuo jisai kalbėjosi.

Bet ir iš „Vienybės“ įdėto „interview“ turinio aišku, kad jisai yra paruoštas ne be Lozoraitio žinios. Tai yra dalis suplanuotos propagandos kampanijos, kurios centre stovi „šešas“.

Aiškindamas „Liet. Rezistencinės Santarvės“ veiklą, jos pirmininkas Dr. St. Kuzminskas sako:

Pirmiausia pilnai painformuojamas Lietuvos Diplomatinis Šešas, kuris yra vyriausias Nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstovas užsienyje.

Anksčiau, savo „Pasikalbėjime“ minėjo „Lietuvių Rezistencijos Santarvę“ p. Lozoraitis. Kas gi yra ta „rezistencinė santarvė“?

Tai grupė žmonių, veikiančių nepriklausomai nuo VLIKo, susiorganizavusi pernai metais Anglijoje — tuo metu, kai į Londoną buvo nuvykęs St. Lozoraitis. Spaudoje jau buvo jį apibūdinta, kaip separatistinis sąjūdis, kuris savo veikla gali pakenkti lietuvių vieningumui kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Tuoju po to, kai pasirodė žinių apie LRS įsikūrimą, nevienam atėjo į galvą mintis, kad ar jį tik nebus užgimusi su Romos Stasio pritarimu ir palaiminimu, nes kam gi jisai būtų kaip tik tuo laiku važiuojęs į Londoną? Dabar aiškėja, kad tai nebuvo tuščias spėjimas. Galimas net daiktas, kad Lozoraitis tą „santarvę“ ir sumanė.

Tai matyt ne tik iš to, kad jisai keliavo į Angliją (bet „neturėjo laiko“ užsukti į Reutlingą, pas vlikiečius, nors buvo davęs žodį pas juos vykti!); tai matyt taip pat ir iš aukščiau paduotų Kuzminsko žodžių, pasakytų „Vienybėje“. Londoniškiečiai „rezistentai“ negi laikytų savo pareigą „pirmiausia pilnai informuoti“ Lozoraitį, jei

Su VLIKu ryšių nėra

Visiškas kontrastas yra „rezistencinės santarvės“ santykiai su Vyriausiuoju Lietuvos Išlaisvinimo Komitetu (VLIK). Su šiuo ji neturi nieko bendro!

Londono Stasys (Dr. St. Kuzminskas, buvęs bene val. liaudininkas) pasikalbėjime su Brooklyno savaitraščio korespondentu, aiškina, kodėl LRS nebendradarbiauja su VLIKu. Sako:

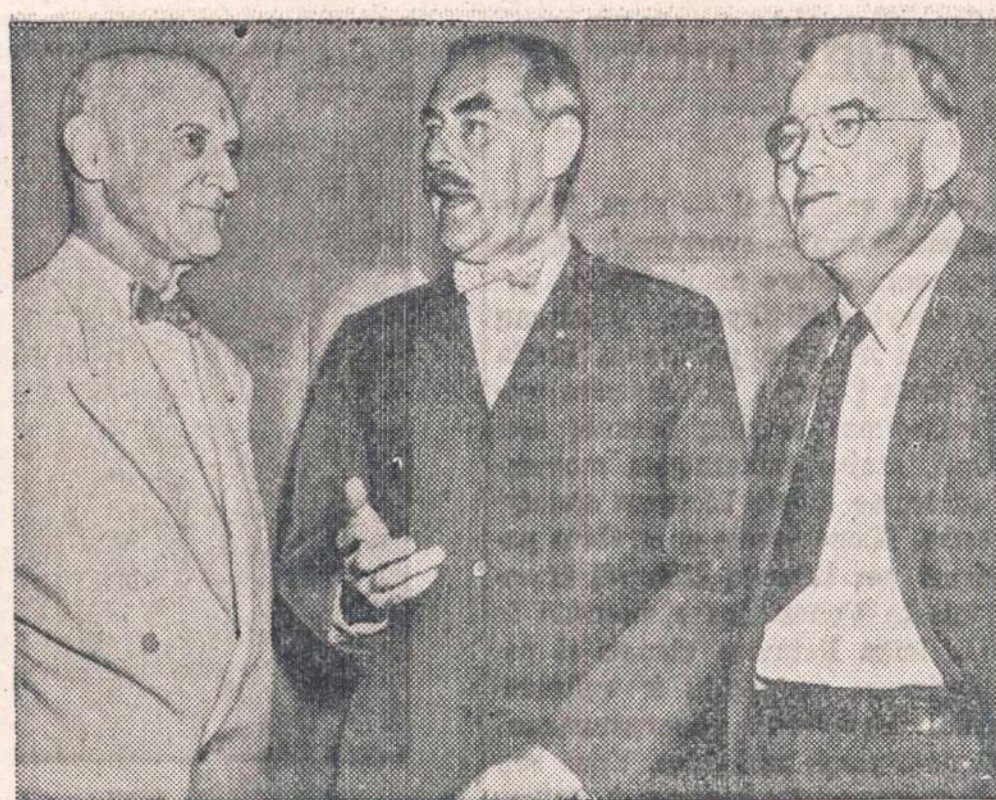
VLIKo pirmininkas pakartotinai yra pareiškęs, kad VLIKas esąs vyriausybė. Kiti VLIKo nariai eina tiek toli, kad sako — VLIKas eina Seimo pareigas, vadinasi yra Seimas (! — „N.“ Red.). Mes esame gilūs ir bekompromisiniai demokratai. LRS manymu, vyriausybės, o ypač Seimo klausimas gali priklausyti tik krašto sprendimui. VLIKas gi yra Vyriausiosios Komitetas ir juo jam reikia likti. Bet kurių kitokių „titulų“ pasisavinimas, „vyriausybės“ bei „Seimo“, kaip dabartis rodo, dargi kenksmingas: įneša daug nesupratimų, nesutarimų bei ginčų, kurie labai kenkia (! — „N.“ Red.) Lietuvos išlaisvinimo bylos eigai. Be to, labai apunkina ir aptemo Lietuvos plotą tarptautinėje (! — „N.“ Red.) spintoje. Štai dėl šių priežasčių teko ir tenka kiek palaukti (daukė jau beveik ištisus metus! — „N.“ Red.) iki esamos nuotakos VLIKo nusistovėjimo ir priėmimo ar kitą formą. Tuomet geriau paaiškės ir galimo bendradarbiavimo apimtys bei galimūmų.

Vadinasi, dar jie lauks, iki paaiškės „galimūmų“ bendradarbiavimo su VLIKu, o kol kas jokių santykių su juo neturi, kaip neturėjo iki šiol, nors tą savo „rezistencinę santarvę“ jie sulipdė jau 1950 m. rugsėjo 8 d. Tuo gi tarpu su „diplomatinio šefu“ jį santykiai yra glaudūs nuo pirmos dienos!

Bet pasigėrėkite jų pirmininko logika.

„Gilūs demokratai“

Anglijoje veiklą „rezistentai“, sako Kuzminskas, esą demokratų, ir ne bet kurie demokratų, o „gilūs ir bekompromisiniai“. Tačiau jie iki šiol nesakytų reikalo net informuoti apie savo veiklą VLIKą, kuri patys pripažįsta Vyriausiojo Komiteto.

Valstybės sekretorius Dean Acheson (vidury) Washingtono aerodrome, iš kur jis iškrisdo į San Francisco taikos konferenciją su Japonija.

Kuzminskas dar priduria įdomią pastabą. Girdi:

Atskiri VLIKo nariai, manau, yra pakankamai informuoti apie LRS.

Ką tai reiškia? Ar „rezistentai“ bando įvairyti klydį VLIKui, susisiekdami su kai kuriais jo nariais ir bandydami juos pakeipti savo pusėn? Keistoka demokratija.

Kaip „gilūs demokratai“, jie negali pakeisti to, kad VLIKas savynei nepriklausančius jam vyriausybės arba seimo „titulus“, nors tai yra juokingas priekaištas. Viena, titulai neturi svarbos, jeigu jiems trūksta realaus pagrindo; VLIKo pavadinimas „vyriausybė“ tikrai tada pasidarytų reikšmingas, jeigu jį pripažintų, kaip vyriausybę, faktiškai arba formaliai, kuri stambesnė šalis. Antra, VLIKas tokiais tituluais iki šiol nėra puošęsis, nes jisai pats gerai žino, kad be Jungtinių Valstijų arba Anglijos pripažinimo jo pretenzijos būtų tuščios.

Kalba tuo tarpu tegali eiti tikrai apie VLIKo bei jo Vykdamosios Tarybos funkcijas, o ne apie titulus. Kad VLIKas atlieka tam tikras Lietuvos seimo funkcijas (kaip įstaiga, sudaryta iš Lietuvos politinių partijų ir kitokių visuomenės dalių atstovų), ir kad Vyk. Taryba atlieka tam tikras vyriausybės funkcijas (kaip tos atstovybės vykdomasis organas), tai juk dėl to negali būti abejonės. Bet kas čia blogo?

Kuzminsko pasaka, kad tai „kenkia Lietuvos išlaisvinimo bylos eigai“ ir apunkina bei aptemo „Lietuvos bylą tarptautinėje plotmėje“, yra grynas nesąmonė. Juk pvz. VLIKo pareiškimai ir memorandumai buvo įteikiami įvairių šalių valdžioms ir Jungtinių Tautų organizacijai — ar tai pakenkė Lietuvos išlaisvinimo bylai? VLIKo pirmininkas ir Vyk. Tarybos pirmininkas angetalėsiantė Washingtono ir turėjo labai intymių pasikalbėjimų su Valstybės Departamento atsakingais pareigūnais. Tie pa-

sikalbėjimai ne tik nepakenkė Lietuvos reikalui, bet atnešė jam labai daug naudos. Anglijoje sėdėdamas, Dr. Kuzminskas, gal būtų, to nežino; bet Amerikos Lietuvių Tarybai yra žinoma, kokių svarbių ir naudingų vėsių Lietuvos išlaisvinimo reikalui davė tie VLIKo atstovų atsilankymai JAV sostinėje. (Jo informacijai, beje, galime čia pridurti, kad tariamo „diplomatinio šefo“ vizita Washingtono nepaliko jokio pėdsako nei šios šalies sferose, nei „tarptautinėje plotmėje“. Buvę tik parodytas mandagumas: „How do you do, Mr. So-and-So“ — ir tiek!)

Titulai ir Konstitucija

Grižkime dar prie tų „titulų“.

Londono „rezistentai“ protestuoja prieš „VLIKo tariamą nepriklausančių jam titulų savinimąsi“, bet St. Lozoraitiui jie teikia daugiau titulų, negu vienas asmuo gali pakelti. Jisai esąs „Lietuvos Diplomatinis Šešas“, nos šiandien turėtų būti aišku, kad tai buvo tik nevykusi Urbio improvizacija, nepagrįsta nei Lietuvos įstatymais, nei tarptautinės praktikos precedentais.

Jie laiko jį „vyriausiu Nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstovu užsienyje, tuo tarpu kai Lozoraitis iš viso nebėra atstovas, kadangi Lietuvos atstovybė Italijoje buvo uždaryta dar 1940 m.

Jie pagaliau tvirtina, kad „šešas“, pats nebūdamas atstovu, esąs ne tik aukštesnis už veikiančius „pilnateisius“ atstovus, bet turįs galią drauge su jais sudaryti Lietuvos vyriausybę užsienyje, — jeigu toks reikalas iškilty. Kuzminskas rašo:

Tik jie gali pasakyti, kada ir kokia vyriausybė tremtyje gali būti sudaryta.

Jei taip būtų, tai aišku, kad „šešas“ tuojuo pasiskelbtų „Respublikos Prezidentu“, — juo labiau, kad jau 11 metų,

kai jisai laiko savo spintoje „Kybartų Aktus“, kuriuose jisai yra pažymėtas, kaip velionies „galios“ paveldėtojas. (Su šitų „aktų“ turiniu jisai, matyt, supažindino ir Londono lenkus, nuvykęs pas „rezistentus“, nes lenkai tada ėmė tituluoti jį „teisėtu Lietuvos prezidentu“ ir siųtyti jį ir į Lenkijos prezidento įpėdinius.)

Vadinasi, keletas dar išlikusių Lietuvos diplomatų pasidarys Lietuvos vyriausybę, o asmuo, kuris jokių diplomatinio teisių neturi, atsistosis prie šakys, — pasiremdamas tuo, kad Urbšys davė jam „šefo“ titulą!

Tai Kuzminsko „demokratija“.

Gilūs ir nekompromisiniai demokratai iš „rezistencinės santarvės“ įrodinėja, kad Lietuvos politinės partijos paseno; kad VLIKas, kuris yra iš tų partijų sudarytas, nutolo nuo Lietuvos gyvenimo; kad per 11 metų Lietuvoje viskas pakitėjo — todėl esą nedemokratiška primesti tautai VLIKo valią. Tačiau užsienyje esančių diplomatų valia tautai gali būti primesta — drauge su Urbio pavarkymu, praneštu Lozoraitiui 1940 m. birželio 2 d. telegrama!

Gi „šešas“ nuo savęs dar pridėda, kad ta vyriausybė, kuri bus Lietuvai sudaryta, turi laikytis ne kitokios, o tik Smoltono konstitucijos. Suprantama, kad tik ja paremtu rinkimų įstatymu (kuris atima balsavimo teisę 90 nuoš. žmonių) tegalės būti išrinkti ir naujas Lietuvos seimas (kuris tada jau galėsias spręsti, ar konstituciją keisti, ar ne).

Ir „Vienybės“ informuotojas prisipyrkęs tvirtina, kad tai esanti tikra „demokratija“. Tik per šitokią „demokratiją“ einas „kelias į vienybę“.

Ne, gerbiameji, tokia „demokratija“, kokią jūs savo „šešu“ persėtė lietuviams, kovojantiems dėl nepriklausomos Lietuvos atstatymo, veda visai į priešingą pusę. Ji ne suvienytą, o suskaldytą lietuvių visuomenę jėgas taip, kaip dar jos niekad nebuvo suskilusios.

Pagalvokite, vyrai, ką darote!

Trumpos žinios

Rugsėjo vidury numatoma pradėti Lietuvos radio transliacijas prie Free Europe. Amerikoje lietuvių kolektyvas transliacijų reikalui sudarytas ir vykdo paruošiamuosius darbus.

Svenčarų „Der Bund“, aprašydamas 23 PEN klubo rašytojų konferenciją Lozano mieste, cituoja ta proga latvių ir estų atstovų pasakytas kalbas. A. Rannito pareiškimu, „išbėgę iš ruodojo fašizmo, nenorime patekti į raudonąjį“. Konferencijai buvo jautama žymoka Rytams simpatizuojančių rašytojų įtaka.

DR. P. JONIKAS

LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJA

13. (Tęsinys)

Jau nuo seno nevieno buvo keliamas lietuvių kalbos tobulumas, gražumas. Čia ji neužsileidžianti tobuloms graikų ir lotynų kalboms (tai ypač pabrėžė P. Ruigys savo 1747 m. veikalė „Betrachtung der litauischen Sprache“). Šias mintis pakartojo K. Baužas savo lenkiškai parašytoje knygelėje „Apie lietuvių kalbos ir tautos kilmę“ (O początku naroda i języka litewskiego), išspausdintoje 1808 m. Baužas čia įrodinėjo, kad lietuvių kalba nesanti, kaip kai kurie paniekinamai tvirtino, kitų kalbų mišinys, bet esanti savotiška kalba, net kitų kalbų motina. Be to, ji esanti skambi, graži, tobula, turtinga žodžių bei priemonių ne tik paprastoj kasdieninio gyvenimo, bet ir mokslo, meno, psichologijos sąvokoms reikšti. Tos mintys su užsidegimu buvo ilgą laiką kartojamos lietuvių kalbos ir tautos mylėtojų. Jomis nekarta patriotai pasiremėdavo prieš tuos, kurie tvirtino, kad lietuvių kalba esanti primityvi, netinkanti aukštesnio gyvenimo sąvokoms išsakyti. Pz. Daukantas pabrėžia, jog savo „Darbus senovės lietuvių ir žemaičių“ (1822), be kitko, rašęs todėl, kad norėjęs lietuvių kalbos priešams parodyti, jog ta kalba kiekvienas, jei tik turįs gabumo, galįs rašyti, kaip ir kiekviena kita kalba.

Jei gimtoji kalba yra būtina tautybės žymė, tautos dorovinio pobūdžio pagrindas, jei lietuvių kalba yra tokia tobula, tai gavosi išvada, jog kiekvienas doras

tautietis turi ją mylėti ir branginti. Jos negalima išsižadėti, niekinti, kaip tai darė svetimieji, šaipydamiės iš muzikų kalbos. Ir čia lietuvių galėjo pasiremti kitų tautų (čekų, lenkų ir kt.) pavyzdžiais, jų savosios gimtosios kalbos meile. D. Poška rašė (1823):

Garbink tiewiszka kalbą
yr anos Kałbrieda
Nes Prigimta liežuwia
nemokietie gieda.

S. Stanavičius persispausdino garsiąją M. Daukšos (1599) prakalbą, kurioje iškalbingai raginama neišsižadėti savosios kalbos. Ypač visokiais būdais ta gimtosios kalbos meilė buvo reiškama „Aušroje“. Viena jos redaktorių, J. Šliūpo, žodžiais, mylėti kalbą, ja didžiūotis — tai didžioji aušrininkų pareiga. Įvairiais straipsniais, net eilėrašiais aušrininkai aukštino lietuvių kalbą, kėlė ją aukščiau už kitas.

Dar labiau stiprino lietuvių pasitikėjimą savo kalba, jos vertingumą ir padidino prie jos prisirišimą XIX a. pradžioje susikūręs lyginamasis kalbų mokslas. Pasirodė, kad lietuvių kalbos esama vienos seniausios ide. kalbų, labai vertingos kitų kalbų bei tautų praeičiai nušviesti. Dėl to mokslininkai ėmė ja domėtis, suskato rinkti lietuvių kalbos paminklus, vykti į Lietuvą jos tyrinėti iš tautos lūpų. Aušrininkai didžiavosi, kad lietuvių turi tokią seną, garbingą kalbą; kai kurie ją tiesiog kitų kalbų motina laikė (A. Vištelis ir kt.), nors lyginamasis kalbų mokslas ją tevadino tik senesniąja kitų ide. kalbų šaka, kad ir dėl to senumo svarbia ir brangintina.

XIX a. antroje pusėje lietuvių kalba įvedama dėstomuoju dalyku ir kai kurias aukštesniasias mokyklas

(gimnazijas, seminarias) 78. Maž Lietuvoje ji buvo įvesta į Tilžės (1825) ir Klaipėdos gimnazijas. Bet ilgainiui, germanizacijai stiprėjant, ji vėl išmetama. Tilžės gimnazijoje lietuvių kalbos pamokų iš pradžių buvo 4 val., paskui 2 ir 1 val., o 1886 m. jos visai panaikintos.

Didesnės įtakos tos pamokos turėjo Didžiosios Lietuvos aukštesniosiose mokyklose. Tačiau nuosekliai lietuvių kalbos nebuvo mokoma. Išimtis tebuvo Kauno kunigų seminarija, kur lietuvių kalba buvo sistemingai einama. Čia ji buvo įvesta 1871 m., norint klierikus paruošti lietuviškai sakytį pamokslus 79. Pirmasis jos dėstytojas buvo Antanas Baranauškas. Neprivalomu dalyku buvo įvestos lietuvių kalbos pamokos ir Marijampolės (bene nuo 1867 m.) bei Suvalkų gimnazijose, taip pat Veiverių pedagoginiuose kursuose (nuo 1866), vėliau Vitebskose mokytojų seminarijose. Protarpiais lietuvių kalbos buvo kiek mokoma ir Panevėžio mokytojų seminarijoje. Tačiau mokiniai tose mokyklose nedaug jos teismokėdavo, nes nebuvo nei tam tinkamų vadovėlių, nei gerų mokytojų.

Daugiau kiek davė mokinėjams Marijampolės gimnazija. Bet ir čia mokiniai lietuvių kalbos pamokas daugiausia lankydavo tam, kad brandos atstatė turėtų lietuvių kalbos pažymį, kuris buvo reikalingas norintiems vėliau universitete gauti vad. lietuviškąją stipendiją.

78 Lietuvių kalba dėl savo vertingumo lyginamajam kalbų mokslui apie XIX a. vidurį įvedama studijų dalyku ir į įvairius universitetus (Rusijos, Vokietijos...).

79 Jau anksčiau, Valančiaus rektoriavimu metu (apie 1846-7), šitoje (Varnių) seminarijoje, nominato (skirtinio vyskupo) J. Chr. Gintilos iniciatyva, buvo įvesti lietuviški klierikų pamokslai (pratybos mokytis pamokslams sakytį), tačiau dėstomuoju dalyku lietuvių kalbos tada čia dar neįsteista.

Lietuvių kalbos čia buvo mokoma neprivalomai 2 val. per savaitę, po kitų pamokų (arba sekmadienį po pamokų). Mokė lietuvių kalbos, be kitų, P. Arminas ir P. Kriaučiūnas. Mokytojai paskaitydavo klasėje ką iš Ivinskio kalendorių, Baranauško „Anykščių šilelio“, Donelaičio „Metų“, paaiškindavo kai kuriuos nesupratusius žodžius, liepdavo ką verstį iš rusų kalbos į lietuvių kalbą arba atvirkščiai, kiti padiktuodavo kai kurias gramatikos taisykles; liepdavo rašyti lentoje arba kartais sąsiuvinuose diktantą...

Lietuvių kalbos žodynai

Peržvelgę lietuvių kalbos lyčių raidą, dabar dirstelkime į lietuvių kalbos žodžių lobį — kaip jis buvo renkamas žodynų pavidalu.

Lietuvių kalbos žodynai pradėdami ruošti gana anksti — jau nuo pirmosios XVII a. pusės. Jie iš pradžių, kaip ir pati lietuviškoji literatūra, tarnavo tikybiniam reikalui. Žodynai turėjo teikti, pirmiausia kunigams bei dvasininkams, tą žodžių atsargą, kurios privalė Dievo žodžio skelbėjai, neretai svetimtaučiai arba ir šiaip nepakankamai gerai temoką lietuviškai.

Mažoje Lietuvoje buvo ruošiami lietuviškai vokiški bei vokiškai lietuviški žodynai, o Didžiojoje — lietuviškai lenkiški arba atvirkščiai, kartais pridėdant dar lotynų, vėliau ir rusų ar dar net ir kurią kitą kalbą.

Čia geriau sekėsi Mažajai Lietuvai, kuriai pavyko išleisti bent keletą žodynų, nors ten lietuvių buvo daug kartų mažiau negu Didžiojoje Lietuvoje. Pastarojoje daugumas ruošytų žodynų buvo nebaigti, tesurašyti rankraščiai, kurių daugelis dingo.

(Bus daugiau)

A. RUŽANCOVAS SUREGISTRUOJA LIETUVIŠKUOSIUS LEIDINIUS

JIS DIRBA DIDELĮ KULTŪRINĮ DARBĄ

Ne taip toli nuo Chicagos, 602 Harvey St., Danville, Ill., yra Lietuvos Bibliografijos Tarnybos (Lithuanian Bibliography Service) įstaiga, kurią faktiškai veda ir visą darbą nenuilsdamas atlieka A. Ružancovas. Kad ir nelengvomis sąlygomis, jis pasiryžęs šį svarbų kultūrinį darbą, reikšmingą ir lietuviškai propagandai, nemesti, bet tęsti toliau. Būtų metas mūsų platinėjimui visuomenės šio to reikalo susipažinti ir visiems A. Ružancovo pastangas paremti.

Kaip buvo bibliografinis darbas dirbamas tremtyje

Lietuvoje A. Ružancovas buvo 1921-1940 m. Kariuomenės Bibliotekos viršininkas ir 1928-1941 m. Lietuvos Bibliografijos Instituto reikalų vedėjas ir fakt. "Bibli. žinių" redaktorius. Todėl suprantama, kodėl 1945 m. rudens pradžioje, kur buvo labai draugiškai sutiktas kolegų alguvių, memingenių ugniagesių, nes ir pats per visą karą tą darbą dirbęs, panorėję atnaujinti bibliografinį darbą tremtyje. Gyveno stovykloje ir surado jam entuziastą inž. Stasį Simkų. Pradėjo drauge rengti statistiką. Tuoliau kiti komitetai patvirtino jį. 1945.XI. 11. laikomama darbo pradžia. UNRRA ir tą darbą nelabai palankiai žiūrėjo, teko slapstyti. Bet atsikūrus pareigūnui iš savųjų baltiečių, ypač latvių daug prielankumų parodė, leido mašinėmis naudotis, kartais ir popierius sušelpdavo, anuomet tai buvo liuksas! Nelaimai Simkus, greit apėjo Vokietiją ir išsikėlė į Kanadą. 1946 m. UNRRA išmetė vadovą iš užimamo stovykloje kambario. Leidinių rinkinys atsirado rūsyje, ir būtų sunykęs, jei nebūtų atėjęs pagalbon p. Dr. A. Gerutis, Liet. Bibliogr. Archyvo vedėjas. Per tarpininkus p.p. Kviklį ir Brazilį leidinių rinkinys buvo persiųstas į Šveicariją, ten pat nukeliavo vėliau ir visi Vokietijoje surinkti leidiniai: knygos ir periodikos komplektai. Paviko užmegztų ryšių su stambesniomis kitataučių bibliotekomis Vokietijoje ir užsienyje. Čia minėtina: Deutsche Bibliothek direktorius Dr. Eppelheimer (Frankfurt a/M.) ir šachmatininkas p. Markevičius; jie padėjo užmegzti santykius su kitomis įstaigomis, o Frankfurto biblioteka savo bibliografijoje surašė kelius šimtus lietuviškų leidinių, kurie pasirodė Vokietijoje.

Knygų biuletenis

Patį Tarnybą 1947 metais pradėjo leisti su kalke spausdinamus 18-20 egz. tiražo leidinius, kuriuos siųsdavo savo ir kitataučių mokslo įstaigoms. Per 1947 m. išleista 15 brošiūrėlių, iš viso 222 psl. 1948 m. išleista tik 4 tokie leidiniai (19 psl.). Bet už tą patį pradėtas leisti Tarnybos biuletenis, pavadintas "Knygų Lentyna". Atsižvelgiant į menką mūsų knygos produkciją, per metus vos lentyna susidarytų (be periodikos). Ir per 1948 m. išleista 88 psl. biuletenio (7 nr. nr.), kurių pirmasis — 10 ranka su kalke spausdintomis raidėmis rašytas, 2-4 mašinėle su kalke spausdintas, o paskutinis, 16 psl., jau p. B. Kviklio rotatorium išspausdintas. 200 egz. pakako lietuviškai spaudai visame laisvame pasaulyje aprūpinti, dipl. atstovyboms nusiųsti, taip pat savo bibliofilams ir savo bei kitataučių bibliotekoms ir bibliografinėms įstaigoms. 1949 m. Vokietijoje išleista dar 5 nr. nr. (34 psl.) biuletenio, 3 nr. nr. išspausdino rotatorium p. Kviklys, o 2 — Memmingeno stovyklos latvių komitetas (Ružancovas buvo stovykloje vienas iš Lietuvių-Latvių Vienybės organizatorių).

Biuletenio išlaidos

Kiek gi kaštavo visas tas "biznis"? 1945 m. RM 228.30 iš Tarnybos vadovo kišeno, apytikriai apie 12 amer. cigarečių pakelių, t. y. apie \$2.40. 1946 m. RM 1249.60, iš tos pačios kišenės ir jau apie 31 paketą, t. y. \$6.40. 1947 m. pagalbon iš savo pašalpomis visuomenės: Švietimo Valdyba, Memmingeno lietuvių komitetas, Dr. Gerutis gražino pašto išlaidas už pasiųstus jam siuntinius su leidiniais, apie ¼ sumokėjo vadovas iš savo kišenės. Viso buvo gauta RM 1849.21, t. y. apie 18 amer. cigarečių pokelių, t. y. \$3.60. 1948 m. Dr. Gerutis ir Švietimo Valdyba sumokėjo 1479.40 RM,

o vadovas atidavė savo honorarus, iš laikraščių administracijų gautus RM 377.96. Viso buvo 1857.36 RM, arba 9 pokelių amer. cigarečių, t. y. \$1.80. Tai buvo išlaidos per pirmą pusmetį. Piniginė reforma atnešė daug naujo. Atrodė, kad darbas visai sustos. Iš "užsaldytų" RM Ružancovas gavo DM 18.35. Prisidėjo savo pašalpomis ir aukomis prof. Dr. Pakštas, Memmingeno stovyklos paštas, Dr. Gerutis, Švietimo Valdyba, A. Giedraitis, Sv. Sosto Delegatūra, na, ir pats vadovas dar pridėjo DM 52.—. Susidarė DM 394.10, net ir liko kitiems metams DM 5.54. Tai buvo brangiausias pusmetis, nes amer. cigarečių kaina juodojoje biržoje pasikeitė, tik 4 DM duodavo už pokelį, taigi jau apie \$98 išleista.

1949 m. per pirmą pusmetį gauta DM 465.31, t. y. apie \$93. Padėjo Liet. Kultūros Taryba, Dr. Gerutis, vyr. sktn. A. Krausas, New York Public Library (užpirkto liet., latviškų bei estiškių knygų už \$150), Memmingeno apylinkės komitetas.

Amerikoje

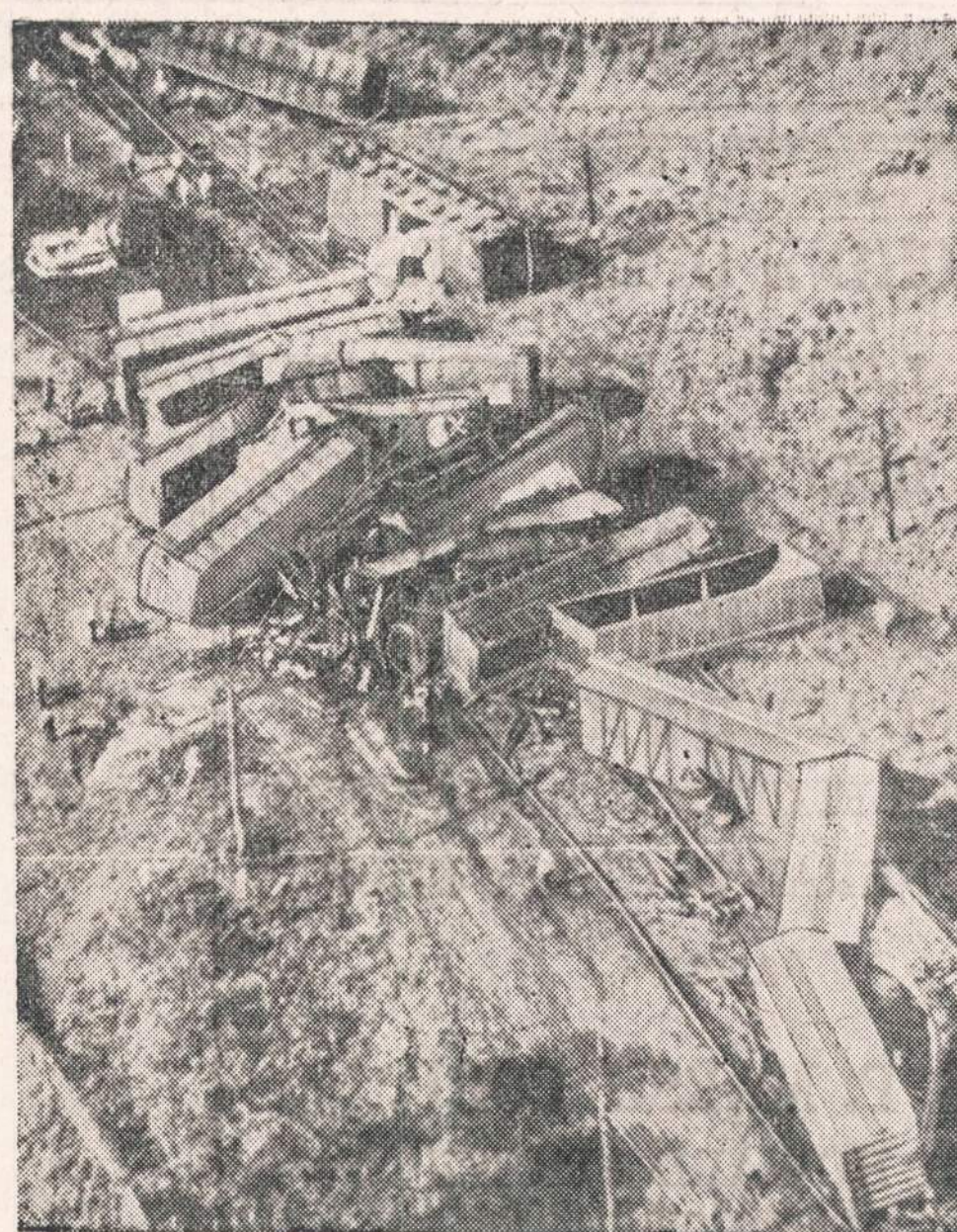
Antrą 1949 m. pusmetį A. Ružancovas sutiko jau Jungtinės Amerikos Valstybėse. Čia teikė iš naujo organizuoti Tarnybą, atnaujinti nutrukusius per porą mėnesių trunkančius po stovyklą ir kelionės vandenynų ryšius ir t. t. Padėjo p.p. Petruliai, Ružancovienė, Vaclovas Biržiška, Zygas. Susidarė \$13.56. Taip buvo pradžia... Paviko išleisti dar Nr. 6-9 ir 10 Vokietijoje, spausdino p. Kreivėnas savo rotatorium ir Memmingeno LTB Komiteto lėšomis.

1950 m. buvo patys sunkiausi, nes A. Ružancovas išbuvo 8½ mėn. bedarbis; tai atsitiko dėl sunkios žmonos ligos, operacijos ir pooperacinio poilsio namie. Turėjo ją pavaduoti namų ruošoje ir ūkyje. Pagalbon skurstančiai Liet. Bibl. Tarnybai atėjo marionai (per kun. Dr. Matulaitį), Dirva (popierius blankams), Lietuvių Žinios (popierius ir vokai), Gabija, kun. V. Gidžiūnas, Pašvaistė, Amerikos Lietuvių Tarnybą, rašytojas F. Kirša. Ružancovui pačiam teko įnešti \$3.70 iš atsiduro rudenį uždabro. Viso susirinko \$134.46 ir iš jį pavyko perkelti į 1951 m. net \$42.97! Per metus išleido 3 brošiūrėles 28 psl. ir 12 nr. nr. biuletenio, kurių pusė su kalke mašinėle spausdintų (22 egz.), o antrą pusę (paskutinis pusmetis) jau nuosavą hektografu 200 egz. Hektografa padovanavo su visokiais priedais ir popieriaus atsarga Amerikos Lietuvių Tarnyba. O tai atsitiko dėl didelio pritarimo bibliografijai iš Dr. P. Grigaičio pusės ir LAIC'o direktoriui Dr. K. Jurgėlai užtarus žodį.

1951 m. A. Ružancovas surinko dar \$26.70 (p. Vaidelis, p. Norkus iš Argentinos, p. Kreivėnas, p. Cicėnas, p. S. Tamulaitis, Lietuvių Prekybininkų Rūmai Chicagoje, Liet. Konsulatas New York, Pašvaistė (p. Jackievičius). Tuo tarpu iš surinktų ir likusių nuo pr. metų pinigų — \$69.67 dar liko \$8.57. Dabar A. Ružancovas jau turi nuolatinių uždarbių ir galvoja apie grįžimą į 1945-1946 metus, kai visa savo lėšomis išlaikydavo. Sako, gundina Lietuvių išlaikymo Tarnybą, prašo visokių samatų ir samprotavimų dėl biuletenio spausdinimo spaustuvėje ar rotatorium. "Bet man atrodo", sako Ružancovas, "kad visas tas susirašinėjimas užsibaigs tradicine rezoliucija 'bylon'... Antra vertus, tiems buhalteriams apskaičiavimams neturiu laiko."

Kaip eina pats darbas

Kasdien ateina keli laikraščiai. "Iš bemaž 100 esančių pasaulyje", sako Ružancovas, "gaunu per 70! Nesučinia Sandra, Saulė, Lietuvių Naujienos, braziliečiai (nė vieno!) ir t. t. Ateina knygos, bet toli gražu ne visos. Tenka raginimus rašinėti, Amer. Let. Tarnybos atsišaukima pridėti ir maldauti: atsiųskit. Kartais nusispaunu ir palieku aprašymą paimtą iš laikraščio, nors dažnokai jis būna klaidingas. Bibliografijoje viskas 'de visu' aprašoma. Kiek gi laiko lieka tiems darbams: nuo 7.30 iki 17.30 dirbu kasdien, bet ir šeštadieniai. Tiesa, trečiadienį tik tai nuo 12 val. Reikia knistis tose kartotekose. Prisirinko jau apie 1200 knygų pavadinimus ir per 6000 pe-

Quantic, Va. — 29 vagonai nušoko nuo bėgių. Tai įvyko dėl to, kad ant geležinkelio bėgių buvo padėtas sunkus pieno cilindras. Spėjama, kad tai galėjo būti sabotazas. FBI agentai pradėjo tyrinėjimą. Iš žmonių niekas nenukentėjo.

riodikos straipsnių, bibliografijos kortelių. Be to, dar geografinės (miestas ir pasirodė jame per metus leidiniai). Nebegaliu didesnių sumanymų vykdyti tik dėl laiko stokos. Va, toji išlaikymo Tarnyba pasiryžo ir mane išlaikyti, t. y. kiek primokėti už biuletenio redagavimą. Jei taip būtų, ši ta galėsiu perspausdinti, jau apmokant kukliai mašininkui... Bet ar tai įvyks? Visokių laiškų gaunu, vedu registraciją. Pakanka pasakyti, kad gauta ir išsiųsta (įskaitant laikraščius, siuntus su knygomis ir pan.): 1947 m. — 871, 1948 m. — 1697, 1949 m. — 1251, 1950 m. 2,454 ir šiemet iki šiol — 1,909. Biurokratai paprastai taip įrodinėja etatų padidinimo reikalingumą ir būtinumą, o man pakanka vieno žmogaus etato. Jei būčiau Lietuvoje linkęs ir ramovinį gyvenimą, nebūčiau galėjęs Bibl. žinių redaguoti. Joms atiduota daug laisvo laiko valandų... Tad ir dabar taveros netrukia, kinematografo, stovykloje būdamas ir ugniagesių maršalo pareigas eidamas, prisibudėjau iki durumo (po 2 seansai, kartais 3 paras iš eilės, ir vis tas pats — kaubojingas filmas!).

Pastangos ir viltys

"Ateina visokių pasiteiravimų užsakyti ir pan. Ne tik nuo savųjų, bet ir nuo kitataučių. Duktė padeda anglų kalba ir vokiškai atraišyti, kiek galima greičiau... Taigi sėdi tas Rožančius, kaip vėlinas bažnyčioje, ir surašinėja visų griekus: rašytojų, mokslininkų, žurnalistų, dailininkų (viršeliai ir iliustracijos). Polemikos nemėgstu, ypač dabartinėje spaudoje. Iš tuščio ir nepilną, kaip sakydavo mano ilgametis padėjėjas kpt. Juozapas Macys, Gyvytių kaimo gimęs ir Katilų pradiję mokyklą baigęs... Ar turiu bendradarbių? Taip. Pirmiausiai bibliofilai: Vl. Lišauskas, Dr. A. Gerutis, B. Kviklys, B. Jackievičius, J. Kreivėnas, su jais palaikau gyvus ryšius, kartais jie ir pataiso. O gi redaktoriai, kurie siuntinėja dykai (apie \$300 kaštuoti gaunamieji laikraščiai ir žurnalai, o kur knygos?) savo leidinius, autoriai, leidėjai... Jiems žemai nusilenkiu. O tie nemokami 'prenumeratoriai', kai parašo iš Egipto, Aliaskos, Australijos dykumos, vis ragina, vis skatina nemesti darbo. Tad ir pasiryžęs nemesti. Padės man, bus gerai, nepadės — leisiu ubagiškai atrodantį biuletenį, bet leisiu vis tiek. Gudai (toks esmi) nemažiau užsipygę kaip žemaičiai. Kai suvedu tikrų ir cigarečių dolerių balausą, matau, kad bemaž per 6 metus (liko 3 mėnesiai) išleista apie 369 dolerių, t. y. vidutiniškai po 60 dol. per metus. Tai tikrai nebrangi mano Tarnyba, o vis kitų kraštų bibliotekose liks pėdsakų apie lietuvių buvimą šioje žemėje..."

Detroit, Mich.

Trečia lietuviška radijo programa? — Lietuviškas laikraštis? — Kas toliau?

Su tokiais klausimais tenka pradėti korespondenciją iš Detroito. Ar tie klausimai pavirs gyvenimo tikrove? Ir ar labai jau detroitiečiai pasidžiaugs visu tuo rūgimu, kuris pastaruoju metu vis daugiau rūgsta šio miesto lietuviškos kolonijos gyvenime.

Paziūrėjus į tuos gaudus, matyti, kad nėra dūmų be ugnies. Tai išdava vieno "politikos" prakšimo ir kitų "politikos" įsigalėjimo. Po to, kai vietiniai Amerikos Radijo Klube (Amerikos Lietuvių Balsas) vis labiau sudirbami nuosakieji, kurie bėga iš veiklos, nenuosakieji,

(juos Detroitie vadina "tautininkų" vardu) vis tirščiau apsidė tą radijo klubą ir igauna veiklos apetitą. Prie radijo veiklos ir vienas gali dėtis visų vardu kalbantis. O to jiems ir reikia.

Todėl greta Radijo klubo jau tuojau ir užsimoja spaudos organą steigti. O paramos vėl ieškoti pas tuos biuznierių, kurie remia tą Radijo klubą, tikėdami jo prodemokratiškumu. Tuojau pasklidę stiprūs gandai, kad jeigu išleisdome Klubo leidinį, tai jau galime leisti ir laikraštį. Bet, atrodo, dabar, kada susikūrė tautininkų spaudos bendrovė "Viltis", be tos bendrovės pritarimo, negalės ir vietiniai steigti laikraštį. Jeigu steigis vietinius laikraščius, tai jų centriniai susilpnės.

Iš to pat pagrindo ir kilo kitas gandas — trečios lietuviškos programos, steigimas, kuriai net mini vieną Dearborno stotį. Suprantama, radijo valandė lengviau įsteigti nei laikraštį. Bet turi būti patenkintas skelbimų davėjų skaičius. Ann Arbore jau įsteigė privatinį radijo programą, kuri gražiai ten veikia ir aplinauja Detroitą. Jos steigimo priežastis — buvusio anansoriaus išbloškimas iš Amerikos Lietuvių Balso klubo. Geriau naujos radijo valandės sumanytojams jungtis prie jau įsteigtos Ann Arbore ir ją sustiprinti.

Iš tų visų veiklos konkurencijų ir "politikų" detroitiečiams ir nauda. Vieni stengiasi veikti ir būti judrūs. Ne miega, kaip Lietuvių Organizacijų Centras, kuris net Lietuvos Konsulo priėmimą nesukruto suorganizuoti ir pramiegojo visas Detroito 250 metų minėjimo iškilmes!

O gal ir palinkėti ir lietuviškam laikraščiui įsteigti ir trečią programai per radiją pradėti veikti. Vis daugiau judrumo, o mažiau snaudalio...

Naujų skaitytojas.

Standard yra stipriausia taupymo įstaiga visoje Amerikoje

TURTAS \$30,000,000.00
ATSARGOS FONDAS \$2,900,000.00

Federal Savings & Loan Insurance Corporation bei Federal Home Loan Bank System narys

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue, kamps Sacramento Avenue
TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas

Istaigos valandos:
Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 po pietų
Ketvirtadieniai nuo 9-tos ryto iki 8 vakaro
Trečiadieniai visai neatidaro

Ką veikia mūsų merginos

Mūsų merginos, t. y. Alice Stephens Singers, niekuomet nesnaudžia. Vasarą gerokas jų skaičius pildė programą viename lietuvių rezorte, o kitos atostogavo, važinėdamos po visą kraštą ir pasiekdamos net Kanadą, Mexico ir Kubą.

Viena choristė pakeitė savo darbą. Pirmą josios šeima buvo dviejų žmonių, o dabar jau yra trys. Antroji smarkiai rengiasi prie svarbios dienos, kada turės keisti savo pavardę ir iš panelės tapti ponija. Kaip sakėme, merginos nesnaudžia.

Be jau paminėtų darbų, ateinančių penktadienį, rugs. 7 d., Hollywood Inn, 2417 West 43rd St., jos ruošia pobuvį. Draugai sueis keletai valandų, pažais ir gaus dovanų.

Merginos jau pradėjo ruošti dovanas. O dovanų jos turi ir moka parinkti. Kiekvienas gaus "door prize". Bus užkandžių — naminių tortų ir gardžių kavos. Visa tai kainuos tikait 75c.

Be to, ponija Genovaitė Peškienė, kuri jau Lietuvoje buvo pagarsėjusi kaip gera kepėja, pradžioje pagaminti gerą tortą. Ne vienas jau šiandien apetitas atsiranda.

Ateinantį penktadienį visiems reikėtų užsukti ir praleisti vakarą kartu su 50 merginų. Šeštadienį nereikia dirbti, tai ir vakare nereikės rūpintis. Tikimės pasimatyti. Harmonija

Vieni skelbia dalį tiesos, kiti dalį jos nuslepia, o NAUJIENOS paskelbia visą tiesą.

TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ:

John A. Kass Duodama 1 metų Garantija

Lengvais išsimokėjimais
JOHN A. KASS
4102 ARCHER AVENUE
(tel. Mozart Street)
Prie Lafayette 3-8617
Seniausia Lietuvių Jewelry Krautuvė Brighton Parke Įsteigta 1915 metais

CONRAD Photo Studio

\$15.00
vertės dovana jaunavedžiams, atnešus šį garsinimą.
414 W. 63 ST.
Telefonai: ENG. 4-5840 ENG. 4-5883

Mes įvesime GUN TYPE, pilną alyvos CONVERSION BURNER vietoj jūsų dabartinio furnaso, TAIP PIGIAI, KAI
\$349.00 SU VISKIUO
ISKAITANT 275 GALIONŲ ALYVOS TANKĄ
LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI — GARANTUOTA FHA RATA.
Telefonas REpublic 7-9308
STA-BOL HEATING CO.
2011 West 69th Street
CHICAGO 36, ILL.

Daugiausia apie Kanadą, Lietuvą ir viso pasaulio lietuvių rašo bendruomeninė

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

išeinanti kas savaitę 10 puslapių, redaguojama Lietuvos laikraščių pavyzdžiu.

DEMESIO: Nuo liepos 26 dienos "NL" spausdina istorinį Ministerio K. Škirpos rašinį "Sukiliminės vyriausybės genezė" kuriame vaizduojami tragiškieji Lietuvos įvykiai. KAINA: Kanadoje \$5, visoje Amerikoje \$5.5, kitur \$6.

ADRESAS:

7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, Canada

SOTUS ALKANAM PADEK!

AID OVERSEAS, Inc. 2244 W. 23rd Place
CHICAGO 8, ILL. TELEFONAS VIRGINIA 7-8711

AID OVERSEAS, INC., siūnia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus Europos kraštus, išskiriant SSSR. Pristatymas trunka apie 18 dienų. Maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL. Kely dinge siuntiniai keičiami kitais, nes pilnas draudimas. Reikalaukite pilno sąrašo.

SIUNTINYS Nr. 3—\$6.20

4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
3 sv. margarino
1 sv. kiaušienos mėsos

SIUNTINYS Nr. 5—\$5.40

2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. marmelado
1 sv. pupelių kavos
1 sv. cocos
2 sv. cukraus
1 sv. margarino

SIUNTINYS Nr. 10—\$6.50

2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. pupelių kavos
1 sv. cocos
1 sv. šokolado

SIUNTINYS Nr. 12—\$6.40

2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų

SIUNTINYS Nr. 19—\$9.95

4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
1 sv. pupelių kavos
1 sv. cocos
1 sv. šokolado
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo

SIUNTINYS Nr. 25

E) 9 sv. gryn. kiau. taukų \$5.25
C) 15 sv. gryn. kiau. taukų 8.00

SIUNTINYS Nr. 94

B) 8 sv. bičių medaus 5.00
E) 20 svarų cukraus 4.70
I) 5 svarai margarino 3.70

KVATAUČIAI DARTARAI

DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.

(2-ras aukštas)
Ofiso Telefonas: YArds 7-0554
Jei neatšilepia šaukite:
Mes. Tel.: Midway 3-2880
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. popiet ir nuo 7 iki 8:30 v. vak.
Sėkmadienį nuo 10 v. iki 12.

Dr. Kazimieras MICHIEL
OPTOMETRISTAS

Tikrina akis, pritaiko akinius, ištaiso kreivas akis be operacijos turi modernius instrumentus akių bandymui.

Kreipkitės į Dr. Michiel dėl akių trūkumų; 35 metų praktika palengvina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu. Jei jūsų akys aseroja ar niežti, negalite sūlo įverti ir adatą, akys bijo aštrios šviesos, neįžiūrite skal. tyti, užleikit pasitarti pas Dr. Michiel — nieko nekainuos.

Antras aukštas
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas YArds 7-6618
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Geras patarnavimas. Kalbu lietuviškai.

DR. G. SERNER
LIETUVIŠKŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.

Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadieniai tik susitarus. Šeštadieniai nuo 10 iki 3 val. popiet.

Dr. R. P. Lutkus
LIETUVIŠKŲ REGISTRUOTAS OPTOMETRISTAS

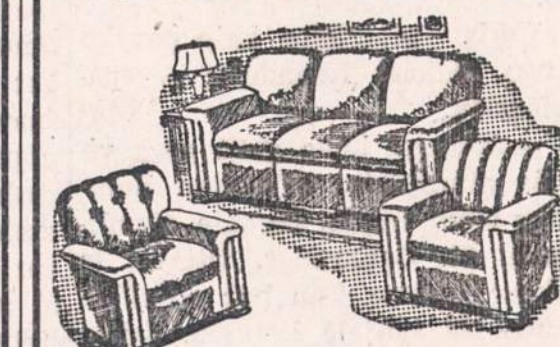
Akių Egzamavimas Akių Pritaikymas ir Lensų Pataikymas
7054 SO. WESTERN AVENUE
Telefonas WAibrook 5-4353
Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien, Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus

NUO UZSISENEJUSIŲ, ATVIRŲ SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ IR ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsienėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų, atvirų ir skaudžių žaizdų, uždekitė LEGULO Ointment. Jo gydymas ypatybė palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIAIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHELIC FOOT, sušabdo užduvimo odos ir perpyšimo tarpinių. Jos yra tinkamos vartoti nuo uždegiminių ir suskilusių odos. Jos yra geros gydulos nuo visų išvirsinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežtinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c, \$1.25 ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse, Milwaukee, Wis., arba atsiųskite money orderį:

LEGULO, Department J,
4847 W. 14th St., Cicero 50, Ill.

VISKO UŽTEKTINGAI TUOJ PRISTATOM

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai. Radio, televizijos setai, baldai vaikučiams.

Žemos kainos, lengvi išmokėjimai DIDELIS PASIRINKIMAS

Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT Furniture Co., Inc.
2310 W. Roosevelt Rd.
SEEley 3-4711

SOPHIE BARCUS

RADIO VALANDA

Iš Stoties W. G. E. S.
5000 watts—1390 kil.

Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniai nuo 8:30 iki 9:30 ryto.

Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro

LIETUVIŠKOS VAKARUSKOS

Tel. Hemlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

NAUJIENOS buvo ir tebėra geriausias Amerikos lietuvių draugas.

NE TIK ŠIMET, BET JAU PER **46** METUS LIETUVIAI PELNINGAI TAUPO

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, ILL.
JOHN J. KAZANUSKAS, Pres. • Tel. Virginia 7-7747
Savings Insured to \$10,000 by F.S.L.I.C.

POKARINĖ EUROPA APLANKIUS

(KELIONĖS IŠPŪDŽIAI)

Rašo DAN KURAITIS

(Tėsinys)

Princas palocius
Princas, kuris išteigė Heidelbergo universitetą, prie senojo miesto turėjo pasistatę milžinišką palocių. Prancūzijos karalius Ludvikas XIV isakė tą palocių sudaužyti. Tai buvo 1689 m. Princas užsitraukė karaliaus rūstybę dėl to, kad jis vedė tokią žmoną, kuri jam, o ne karaliui patiko. Viso to paseka buvo tokia, kad Ludvikas savo kariuomenei isakė sudaužyti princą gražųjį palocių.

Ir štai tas sudaužytas palocius pasidarė turistams didelė atrakcija. Turistai, kurie aplanko Heidelbergą, nepraleidžia progos pamatyti palocius griuvėsių. Nėra nei stogo, nei langų, — niekas ten negyvena. Lankytojai turi nusipirkti bilietus. Iš tų pajamų yra išlaikomi palocius griuvėsių prižiūrėtojai.

Viena įdomiausių sugriauto palocius vietų yra bačka vynu. Tai milžiniška bačka bene 55,000 litrų talpos. Aišku, ji dabar yra tuščia. Bet kai princas gyveno, tai ji turėjo būti vynu pripildyta. Tai atlikdavo apylinkės gyventojai, kurie faktiškai buvo princas baudžiūninkai. Dabar ant tos bačkos yra įrengta savotiška estrada įvairioms programoms atlikti.

Senovėje toji bačka nebuvo dyka: tris kartus per metus ji buvo vynu pripildoma. Iš to galima spresti, kaip anais laikais Vokietijos princas smagiai gyveno. Savo atsiminimuose princas rašo, jog keturis kartus per savaitę jis visiškai pasigerdavo. Vadinasi, išsipagiriojimai belikdavo tik trys dienos. Bet greičiausiai ir per tas tris dienas jis vynu ragaudavo.

Vienam linksminis, žinoma, nėra didelio malonumo. Todėl prie palocius buvo įrengta specialiai aikštė, kur kasdien susirinkdavo apie 400 ponų ir ponių. Jie tai ir padėdavo princui linksintis ir gerti vyną.

Toji aikštė arba žaislavinė tik retais atsitiktiniais neturėjo svečių, — visada ten įvykdavo viešniuos ar kitokios pramogos.

Nuo 17 šimtmečio galo riegojo tie mūrai ir primena žmonėms, kad kadaise ten gyveno ištvirkę ponai, kurie laiką leido girtaudami. Išlikimas tų ponų žmonėms buvo sunki našta.

BALFO PIRMININKAS APLANKE KANADOS LIETUVIUS

Jūsų korespondentas šiomis dienomis aplankė tik ką grįžus iš ilgesnės kelionės Kanadoje BALFO pirmininką kan. prof. J. B. Končij. Nors iš kelionės gero kai pavargęs, pirmininkas savo darbo kabinete jau dirbo prie darbo stalo, ant kurio buvo nemažai įvairių raštų ir laiškų. Pasisveikinę ir keleta minučių pasikalbėję bendrais reikalais, ėjome prie reikalų.

Gerb. pirmininke, kaip pavyko Jūsų kelionė Kanadoje? — paklausiau.
— Kelionė buvo gana gera visais atžvilgiais; aplankiau lietuvių Montrealyje, Toronte, Hamiltone, St. Catherine, Ottawoje ir kitose vietose. Ten kur anksčiau buvo tik suaugę lietuvių, dabar lietuvių visuomeninė veikla gražiausiai bujoja ir aiškiai jau naujų lietuvių jėgų norą ir pastangas pasireikšti naujoje gyvenimo sąlygoje. Neabejoju, kad Kanadoje lietuvių sūgebės ne tik pavydžingai sutvarkyti savo gyvenimą, bet taip pat efektingai pasireikšti visuomeniniame lietuvių veikime.

Savo kelionėje, tęsė pirmininkas, stengiausi pamatyti daugiasia lietuvių, o geriausias būdas buvo šventadieniai, kai jie laisvi nuo darbo susirinkdavo į pačių suorganizuotose bažnyčiose ir salėse. Ne tik jiems laikiau šv. Mišias, sakiau pamokslus, bet privačiai kalbėjau jų susirinkimuose, namuose, darbovietėse.

Kaip tvarkos lietuvių aplankytose kolonijose ir koks jų susidomėjimas liksiais Vokietijoje ir kituose Europos kraštuose lietuviams? — paklausiau.
— Montrealyje yra išskirę apie 3,000 tremtinių. Jie susisiepię apie savo religijos-kultūros židinių — savo parapijų. Iš anglų parapijos išsiskyrę didelę salę, jie ją pavertė bažnyčia, o antrame aukšte gražiai įrengė kleboniją. Klebonauja jėzuitas tėvas J. Kubilius, senesniai atvykę iš Pariziaus, puikiai kalbąs prancūzų ir anglų kalbomis.

Bendrai čia, mokėdami gerai prancūzų kalbą, kai kurie tremtiniai puikiai susitvarkė, gavę gerą tarnybą. Taip, pvz. keletas moterų dirba bankuose kaip raštininkės ir mokyklose kaip mokytojos. Tremtinis D. Jurkus patekęs į banką net buhalteris.
— Privati iniciatyva taipgi klesti: tremtinių čia yra jau ne tik namų, bet ir valgyklų ar maisto produktų savininkų. Jaunimas čia gavo progos patekti į aukštąsias mokyklas ir gilinti savo studijas.
— Toronte prisiglaudę per 5,000 tremtinių. Lietuviška parapija čia buvo ir prieš joms atvykstant, bet tai tapo laisvės vėsiu apie 200 žmonių. Klebonauja tremtinis kunigas P. Ažubalis. Kadangi dabartinės bažnyčios patalpos yra per mažos, tai nusipirko miesto centre gražų sklypą ir namą ir dar šį rudenį statys bažnyčią, kuriai lietuvių inžinieriai ruošia planus. Prie bažnyčios ketinama įrengti didelę salę susirinkimams ir kultūrinėms pramogoms.
— Torontas laikomas didžiausia tremtinių kolonija Kanadoje. Čia lietuvių turi savo atstovų, pradedant universitetu, kuriame dėsto chemikas Dr. Zubrys ir medicinas Dr. Jasutis, baigiant net namų statybos kontraktoriumi jaunu ir energingu J. Ropu. Dauguma betgi dirba fabrikuose, kaip ir kituose miestuose. O privačių imonių taip pat yra: 8 valgyklų-restoranų, 3 siuvyklų, 3 kirpyklų, 10 maisto produktų krautuvių; 5 lietuvių dirba, susidėję su angliais real estate įstaigose.
— Hamiltone tėra vos apie 1,500 lietuvių tremtinių, bet jie ypač pasižymi savo solidarumu lietuviškiems reikalams. Tautos Fondui jie paskyrė šiemet 900 dol. ir BALFui, mano lankymo proga, sudėjo ir įteikė atvežti centran prisijuntę 2,000 svarų draubūzių, o skerdyklų savininkas J. Kazameckas 100 svarų lašinių paukojo Vokietijoje esantiems tremtiniams, tardamas: "Išrinkti juos specialiai lietuviškų būdų, noru, kad jie mano tautiečiams primintų Lietuvą". J. Kazameckas savo imonijose laiko 10 darbininkų, taipgi tremtinių, o miesto centre turi mėsos produktų krautuvių. Dar yra tenai kitų laikomų 3 maisto gaminių krautuvių, 2 valgyklų ir kirpykla.

"Ami, Go Home"

Vokietijoje visur užtikami tokie parašai: "Ami, Go Home". Jie užrašomi slapta, dažniausiai atsiranda iš nakties. Menamai tai darbas komunistuojančio elemento.

"Ami" tai sutrumpintas "americans". Vadinasi, amerikiečiai yra raginami vykti namo. Ir tai visai suprantama, kad komunistai nori, kad "ami" išsikraustyti. Tada su Maskvos "favorščiu" pagalba jie bandytų vakarų Vokietijoje įvesti tokią tvarką, kokia dabar yra rytų Vokietijoje. Kitais žodžiais sakant, tarnaudami Maskvai, jie visa Vokietiją paverstų satelitinė valstybe. "Ami" dabartiniu laiku ir yra ta nenugalima kliūtis, kuri komunistus sulaukia nuo stegimo "liaudiškos demokratijos".

"Amiais" nėra patenkinti ir naciai. Jie irgi turi varžytis ir negali savo veiklos tinkamai išvystyti. Kas kita būtų, jei amerikiečiai išsikraustyti. Tada naciai laisviau galėtų pasireikšti ir, visai galimas daktas, susirastų naują "fiurerį", kuris pavaduotų Hitlerį.

Protaujantys vokiečiai iš viso to tik pasijuokia. Prieš "amių" buvimą jie nesišiaušia, juo labiau, kad po karo amerikiečiai vis dėlto nemažai gero Vokietijai padarė. Pagaliau jie jau nebenori kairių ir Hitlerio tipo "fiurerių", kurie išklypino Vokietiją į didžiulius vargus. Taip, jie pradeda suprasti, kad "Deutschland über Alles" priveda prie liūdny pasėkų.

"Coca colonized"

Vokietijoje jau daug kas amerikoniško pastebima. Visur mato si reklankos, peršančios, pirkti amerikoniškas cigaretes. Pardavinėjamas iš Amerikos atvežtas gazolinas. Motosi Woolworth dešimtiniai. Bet gal labiausiai yra reklamuojama "Coca cola". Vokiečiai su pašaipu sako, jog jie jau yra "coca colonized".

Bando jie atsipirti ir nepasiduoti pagundai gerti tą išgarsėjusį amerikonišką gėrimą. Bet veltui. Geria "coca" ne tik turistai, bet ir patys vokiečiai vis dažniau ir dažniau to gėrimo "užsifundina".

Niekio nepadarę: pripranta, kai geriau neranda...

(Bus daugiau)

Sešių metų Yvonne Georgina Birzė buvo užduyta vadinamoje "vaikų užduotyje" Chicago apylinkėse.

Lietuviška parapija čia gyvuoja jau 3 metai. Klebonauja kun. J. Tadarauškas, atvykęs iš Švedijos. Bažnyčia stovi rezidencijų sekcijoje ir gražiai sutvarkyta. Čia lietuviams neturėjo daug rūpesčių. Patalpas gavo iš vyskupo, tiesa, apleistas, bet veikiai atsiremontavo ir salę sutvarkė.

St. Catherine's nuo 100 tremtinių isikūrė, bet 15 jų jau turi savo namus. Kai kurie pasistatė sau namus laisvalaikui, tada, kai grįždavo iš darbo fabriko.

Ar naujakuriai aktyviai dalyvauja kultūriname ir visuomeniniame gyvenime?
— Prie parapijų veikia lietuvių mokyklos, kur mokytojauna nuo savo darbo fabrikuose grįžę tremtiniai mokytojai, turi savo chorą, meno vienetus, spaudą, organizacijas. Daugumoje tremtinių yra susisiję ir lietuvių bendruomenės skyrius. Kanados tremtiniai, kurių tenai dabar yra apie 10,000, — pabrėžė pirmininkas Kan. Končius, — mane sužavėjo savo veikla ir energija, savo lietuviškumu ir tautiniu solidarumu. Ką pastebėjau tremtyje, tai tą patį pamaciau ir Kanadoje. Jie nuosirdžiai remia vienas kitą nelaimėje. Čia akivaizdžiai prisimenu Hamiltono lietuvių, kurie, jauni lietuvaitė mirus, sudėjo pinigų ne tik jos laidotuviams, bet ir pastatė jai paminklą.

— Būdinga yra tai, — tęsė kan. Dr. J. B. Končius, kad tremtiniai taip, kaip namų teko juos matyti ir Vokietijoje, gausiai lanko savo bažnyčias ir jas yra pavertę ne tik savo religinio, bet ir tautinio susikaupimo vieta. Jie čia lietuviškai gieda religines giesmes, jie taipgi gieda ir religines nuotaikas patriotinės giesmes. Jie čia yra sujungę du savo nūdienius svarbiausius dalykus: tėvynės ilgesį ir Dievo maldavimą tėvynės laisvės.

Ir šitai mane jaudino iki susigraudinimo ir apie tai aš visur stengsiuos pabrėžti.
Koki yra naujakurių ekonominė padėtis?
— I Kanadą, kaip prisimename, daugiausia vyko pats darbingiausias ir guviausias tremtinių elio elementas: moterys namų ruošiai ir vyrai ir miškus ir kasyklas. Savo sutartis išstarnavę, jie kuriasi miestuose ir jungiasi lietuvių bendruomenėm.

— Materialinis pagrindas nėra blogas. Uždarbiai beveik tie patys, kaip JAV ir pragyvenimo išlaidos tokios pat. Daugelis jau turi išsigiję naujus automobilius, nors jų kainos, palyginus su JAV, yra aukštesnės, o ir benzinas tenai dvigubai brangesnis.
— Todėl iš visko atrodo, kad Kanados lietuvių naujakuriai yra graži ir solidari lietuviška šeima, kad ir svetimoje, bet juos ligi grįžimo į gimtuosius namus gana svingingai priglaudusioje žemėje — baigė kan. Dr. J. B. Končius.

S. N.

Patriotiška šeima

Viena ponia išsididžiai tarė Abrahamui Lincolnui:

— Pone prezidentė, Jūs turite mano sūnui duoti pulkininko laipsnį. Aš to prašau ne tiek dėl garbės, kiek dėl teisybės. Matote, pone prezidentė, mano dėdka kovėsi prie Lexingtono; mano dėdė buvo vienas iš tų, kuris nepabėgė iš Bladenburgo kovos lauko; mano tėvas kovavo prie New Orleans, o mano vyras žuvo ties Monterey.
— Aš manau, ponia, — tarė Lincolnas. — Jūs šeima daug nusipelnė kraštui. Dabar reikia duoti progos kam kitam, kad galėtų taip pasižymėti. (š)

Kojų ilgumas

Tūlas Douglas buvo nepaprastai mažo ūgio. Grupė Lincoln draugų diskutavo, kaip ilgos žmogaus kojos turėtų būti. Vienas iš būrelio paklausė Lincolną:

CLASSIFIED ADVERTISEMENTS

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

MACHINE OPERATORS

TURRET LATHE — ENGINE LATHE

BORING MILL

HAND SCREW MACHINE

DRILL PRESS

TOOL AND DIE MAKERS

TOOLS and FIXTURES SOLDERERS

and GENERAL FACTORY HELP

APPLY

JAS. P. MARSH CORP.

3501 HOWARD STREET
Ambassador 2-4300

TOOL & DIE
MAKER,
LATHE HAND

AND

MACHINIST

GOOD SALARY
FOR TOP MAN

5 day week with overtime
and free life insurance

Apply

SERVICE TOOL
& DIE
4625-27 W. FULTON ST.

Experienced

TOOL
and
DIE MAKERS

TOP SALARY

for
TOP MAN

51 hour a week.
Good transportation
Parking facilities.

KRUSE MFG. CO.
3449 West 51st Street

REAL ESTATE FOR SALE
Nami, Zemė — Pardavimui
TIKRI NAMAI IR BIZNIO
NUOSAVYBES

Berwyn: mūrinis namas, 2-3 ir 2-6 kambarių plotai; 6 kamb. butas tuščias naujam savininkui. Kaina \$25,000.

Stickney: Gražus 5 kambarių bungalow; taverna, 120x138 plotas. Kaina \$37,700.

Chicago: East 82nd Place, 6 kambarių mūrinis bungalow; nėra reikalo išleisti dešimtuosius patalysimui šiam Ispanų stiliaus bungalow. Greitai pardavimui kaina \$18,500.

Restoranas ir Taverna, mūrinis namas, ekstrat lotas; pelningas bet kam, kas nori greit uždirbti pinigų. Tuojau galima užimti. Kaina greitai pardavimui yra \$41,300.

Sacramento Ave. ir 52nd St.: Aukštos rūšies 6 kambarių mūrinis bungalow pagedaujamose kaimynystėje. Kaina \$17,600.

EDEN RADIC, REALTOR,
3153 W. 26th Street
Tel. Bishop 7-0927.

CICERO — savininkas parduoda kampinį 2 aukštų mūrinį namą 4-4, 3 pečiai, 1 karštų vandenių šildomi. Tuoj užimti. \$24,000 arba geriausia pasiūla. 5220 W. 31st St. Townhall 3-8464.

7 kambarių mūrinis namas su rakandais. Priežastis pardavimo mirtis. Savininka galima matyti tik po 3 val. po pietų. 545 W. 66th STREET.

PROGA DAKTARAMS
Mūrinis gestų šildomas namas, 5 kambarių plotas ir 1 atskiras didelis kambarys ofisui arba laboratorijai. Viskas moderniai įrengta, yra garažas. Kampas Archer ir Melvina gatvių. 5410 SO. MELVINA.

Atdaras apžiūrėjimui 2 aukštų mūrinis 5 ir 5 kamb. Alyva šildomas, čerpių maudynė, venetian blinda, 2 mašinų garažas. Savininkas. 6502 So. Justine.

—Kokio ilgumo žmogaus kojos turėtų būti?

—Well, — pasakė Lincolnas.

—Aš manau, kad kojos turi būti tokio ilgumo, kad nuo jų kūno galėtų žemę pasiekti.

WANTED

OIL RUBBERS
HAND AND
MADDOX MACHINES

Good wages

Good employee

relations

Convenient transportation

Must speak and write

English.

W. W. KIMBALL CO.

2611 S. California

BUTCHER

DEPENDABLE

Top Salary.

6 days a week.

Steady job. Experienced.

LEVI BROS.

940 E. 55th Street

Midway 3-0552

AUTO BODY AND

FENDER MAN

Experienced.

5½ days a week.

Top salary. Steady job.

MARTINS

5481 Ingleside

DORCHESTER 3-1050

Reikia

GRINDŲ MOLDERIŲ

Aukščiausias mokestis.

Turi kalbėti kiek angliskai.

Patyrusių.

Pastovus darbas.

D. R. SPERRY AND CO.

North Aurora, Ill.

Tel. 24361.

TOOL AND DIE MAKERS

also

TOOL ROOM JIG

BOREMAN

44 hours a week.

Good salary

Excellent working conditions

Hospitalization.

UTILITY TOOL and DIE

WORKS

1036 N. Kilbourn St.

ORDER FILLERS

and Warehouse Men.

Immediate openings for several

men; good pay; hospital and

pension benefits. Apply in person

to Dom Falduto. Western

Tire Auto Stores, 1333 S. Cicero

Avenue.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

VEDUSI vidutinio amžiaus po-
raki, patikima, reikalinga moder-
niuose priemiesčio namuose.
Papras tas valgių gaminimas,
darbas name, kieme ir kaimėda
vairuoti mašiną. Privatus butas.
Alga \$250 ir mėnesį. Tele-
fonuoti Mr. Leonard, MOHAWK
4-4617.

Remkite tuos biznie-
rius, kurie garsinasi
"Naujienose"

Remkite tuos
BIZNIERIUS, KURIE
GARSINASI
"NAUJIENOSE"

Remkite tuos
BIZNIERIUS, KURIE
GARSINASI
"NAUJIENOSE"

HELP WANTED — FEMALE
Reikia Darbininkų

HELP WANTED — FEMALE
Reikia Darbininkų

STENOGRAPHERS

40 hour week; employee benefits, etc.; pleasant work.
Phone MR. ATHEY, Harrison 7-9831

53 WEST JACKSON BOULEVARD

or Phone Bishop 7-6000, MR. HOFFMAN

SINCLAIR REFINING COMPANY

2540 WEST CERMAK ROAD

COMMERCIAL BOOKKEEPER

PLEASANT SURROUNDINGS

PAID VACATION

PAID LIFE INSURANCE

LAWNDALE NATIONAL BANK

3341 West 26th Street

MISCELLANEOUS
Ivairūs Dalykai

TELEVIZIJOS IR RADIOJO

Taisyimas — Pardavimas

Tel.: DANUBE 6-6887

DAINA TELEVISION CO.

3120 So. Halsted St.

TUCK POINTING

Langų "Coulcing" — kaminus

taisom ir plytų darbus darome.

Dovanai apskaičiavimas.

Pašaukite GUS G. JENES

3504 So. Halsted St.

Yards 7-2641

JONAS CONRAD TUCK

POINTING BIZNYSJE

Atnaujiname nusidėvėjusį namą,

pripildome lietaus išplautus ply-

tų tarpus. Taip pat pataisome

kaminus ir apie langus. Per daug

metų gerai patyrę darbe lietu-

vis. Reikalui priėjus kreipkitės:

J. CONRAD, 5242 So. Artesian

Ave. GROVEHILL 6-4177.

JOHN G. MEZLAISKIS

Generalinis Kontraktorius

ir Namų Statytojas

Statom namus ant savo lotų arba

ant jūsų lotų. Perkam lotus. Re-

kale kreipkitės, gausite teisingą

patarimą už prieinamą kainą.

6649 SO. MOZART STREET

Tel. GROVEHILL 6-6588

Mes taisome visokias

SIUVAMAS MAŠINAS

Visas darbas garantuotas. Mes

taip pat išnuojame mašinas.

Duokite mums perdirbti koją

minamas mašinas ir elektrines.

Nemokamas apskaičiavimas. Tu-

rime puikiu pasirinkimą vartotų

SINGER mašinų.

SINGER SEWING

MACHINE COMPANY

4222½ Archer Avenue